

SVÉDSKO
BALTSKÉ
Klaipėda
Tylže
lovec
ODN
SY
idow
VAR.
YISI
Kr. Huťa
Kačovice
Hlučín
ODRA
OPRAHA
ČESKOSLOVENSKO
DUNAJ
VÍDEŇ
Bratislava
OBUDAPEŠ
KARLOUSKO
MADARSKO

1938

VĚRNI ZŮSTANEME

JAN DRNEK

NOVÉ VYDÁNÍ LEGENDÁRNÍ KNIHY ŽÁBY V MLÍKU, DÍL 1.

1938 Věrní zůstaneme

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Jan Drnek
1938 Věrní zůstaneme – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

1938 VĚRNI ZŮSTANEME

Přepracované vydání legendární knihy Žáby v mlíku

Díl 1.

Jan DRNEK

 P R E S S

Brno
2016

OB SAH

PROLOG	9
Předmluva	15
PŘEDEHRA	19
1920 – Paříž	21
Léto 1932 – Hnědý dům, Mnichov	22
12.–15. listopad 1935 – Jince, dělostřelecká střelnice Jordán	24
5. únor 1936 – Praha	28
7. březen 1936 – Paříž	29
8. březen 1936 – Paříž	31
4. duben 1937 – Kraslice, severní Čechy	36
9. květen 1937 – Praha	40
20. květen 1937 – Amsterdam	45
31. srpen 1937 – Praha	48
Září 1937 – Praha	50
5. listopad 1937 – Berlín	52
21. únor 1938 – Paříž	55
11. březen 1938 – Berlín	56
15. březen 1938 – budova Hlavního velitelství, Praha-Dejvice	59
16. březen 1938 – Moskva	63
18. březen 1938 – Brno	65
28. duben 1938 – Londýn – Praha	67
12. květen 1938 – Vejprty	70
Květen 1938 – Hitlerův boj	72
20. květen 1938 – Pražský hrad	76
20. květen 1938 – Berghof	81
21. květen 1938 – Československo	82

22. červenec 1938 – Hlavní velitelství Čs. armády, Praha-Dejvice	85
18. srpen 1938 – Londýn	89
20. srpen – Berlín	93
20. 8. 1938 – kdesi na Šumavě	98
Srpen – září 1938 – výhledy a předpoklady	102

ZÁŘÍ**1 4 1**

3. září 1938 – štáb zvláštního cvičení Ješín	142
3. září 1938 – Berghof	146
4. září 1938 – Pražský hrad	147
7. září 1938 – Moravská Ostrava	149
7. září 1938 – Londýn, československé velvyslanectví	151
9. září 1938 – Norimberk	153
10. září 1938 – Norimberk	157
12. září 1938 – Ženeva	159
12. září 1938 – Louny, četnická stanice	161
12. září 1938 – Paříž	165
12. září – Praha – Sudety	171
14. září – Praha	175
14. září – Berlín	178
14. září – Berghof	181
15. září – Berghof	183
16. září – mezihra	185
18. září – Pražský hrad – Londýn	186
19. září – Pražský hrad	190
19. září – Moskva – lidový komisariát zahraničních věcí	194
19. září – Bayreuth – Sudety	201
19.–20. září – úřad vlády, Praha	204
20. září – Pražský hrad	207
21. září – Pražský hrad – přijetí ultimáta	209
21. září – Praha na prahu revoluce	218
22. září 1938 – Praha – Výbor na obranu republiky	229
22. září 1938 – české pohraničí	234
22. září 1938 – Praha	236
22. září odpoledne – Godesberg	242
22. září večer – Praha	245
23. září 1938 – Ženeva	248
23. září 1938 – české pohraničí	250

23. září 1938 – Godesberg (Hitler chce víc)	252
23. září 1938 – Praha (mobilizace)	255
23. září 1938 – Plzeň, Skvrňany	261
23. září 1938 – Godesberg	264
24. září 1938 – Londýn	267
24. září 1938 – Paříž	271
24. září 1938 – české pohraničí	272
24. září 1938 – Praha	273
24. září 1938 – Brno	274
24. září 1938 – Vyšší Brod	277
25. září 1938 – Londýn	279
25. září 1938 – Hlavní velitelství Čs. armády v Klánovicích (spiknutí)	281
25. září 1938 – Pražský hrad	293
26. září 1938 – Londýn – Berlín	300
26.–27. září 1938 – Pražský hrad – vila v Zátíší (převrat)	303
27. září 1938 odpoledne – Berlín, Wilhelmstrasse	326
27. září 1938 – Londýn	330
27. září 1938 – Praha	333
27. září 1938 – Pohorelice na Moravě	342
27. září 1938 – Pražský hrad, Vladislavský sál (vláda národní jednoty)	344
27.–28. září 1938, noc – Berlín – Londýn	353
27. září 1938, večer – Vyškov, generální štáb Čs. armády	358
28. září 1938 – Sklené, západní Jeseníky	363
27.–28. září 1938 – Olomouc, štáb 2. armády (Jirásek)	365
28. září 1938 – Řím	370
28. září 1938 – Londýn	371
28. září 1938 – Praha	375
28. září 1938 – Španělsko, levantská fronta	379
28. září 1938 – Vyškov	380
28. září 1938 – Cosel, štáb 2. armády Wehrmachtu	388
28. září 1938 – Berlín, Schlachtensee	396
29. září 1938 – Praha	401
29. září 1938 – jižní Čechy	405
29. září 1938 – československé pohraničí	407
29. září 1938 – Mnichov	409
30. září 1938 – Praha	414
30. září 1938 – Paříž	422

1938 VĚRNÍ ZŮSTANEME

30. září 1938 – Londýn	423
30. září 1938 – Berlín	425
30. září 1938 – Praha – Vyškov	430
30. září 1938 večer – Sagan, Slezsko	437
30. září 1938 – Oxford	441
30. září 1938 – Hitlerův boj	447
30. září 1938 noc (rekapitulace)	451
Poznámky	457

PROLOG

Výtah z rozhovoru Josefa Vaňka, redaktora vědecko-technického časopisu *Paralelní světy*, s Janem Volfem, autorem populární publikace *Tajemství chronoprojekce*, u příležitosti vydání třetího dotisku knihy. Místo: Pražský knižní veletrh, Palác kultury, Velikonoce roku 2018.

Redaktor:

Mohl byste, pane Volfe, prozradit čtenářům, kde a jak vznikl váš zájem o alternativní historii?

Autor:

Vše začalo velice prostě a nevinně. V roce 2012 jsem coby student oboru historických věd Filozofické fakulty Univerzity Karlovy nastoupil praktickou stáž jako výpomocná síla v Historiografickém ústavu profesora Wimerlleho v budově bývalého ministerstva obrany v Dejvicích.

Redaktor:

Promiňte, že vás přerušuji, pane Volfe, ale na tomto místě by bylo vhodné zmínit se krátce o Historiografickém ústavu vůbec. Existence tohoto zařízení zůstává ještě i dnes pro většinu našich čtenářů jakýmsi tajemstvím.

Autor:

Nejedná se o žádné tajemství. Historiografický ústav v Praze se zabývá prostě a jednoduše mapováním a zobrazováním skutečných dějin. Sama myšlenka vznikla již někdy koncem 20. století. Pan profesor Wimerlle ji pouze dovedl k praktickému uskutečnění a získal za to v roce 2010, jak víte, Nobelovu cenu. Celá teorie byla založena na kdysi velmi fantastickém předpokladu, že kdyby se podařilo zmapovat pohyb všech částic hmoty v daném prostoru, například všech částic hmoty (atomů) této planety a její atmosféry, dokázali bychom vypočítat také pohyb všech těchto částic směrem nazpět do minulosti, což by pak v souhrnu poskytovalo kompletní obraz našich skutečných dějin i dějin této planety.

Redaktor:

To ale znamená podchytit a zmapovat pohyb neuvěřitelného množství částic, jejich vzájemné působení, proměny, slučování a rozdělování, jejich dráhy a odrazy...

Autor:

Jistě, taková představa byla příliš velkou fantazií, ale jen do té doby, než nám moderní matematika, kybernetika a computerová technika tuto možnost přiblížily a otevřely vyhlídky. Existuje, samozřejmě, velké množství matematických operací, o jejichž podstatě nemám nejmenší tušení, které však umožňují jakési zkratky, jinak řečeno práci s celými kvanty částic a celými proudy jejich pohybu naráz. Pokud vím, největším problémem, který musel profesor Wimerlle zpočátku vyřešit, bylo zmapování skutečného pohybu celé masy částic hmoty v určitém relativně krátkém časovém úseku, snad pouze několika vteřin. Něco jako základ pro výpočty, takový odrazový můstek. Nevím, jaké prostředky k tomuto záměru profesorův tým použil, ale ve své době se celou záležitostí zabývala armáda, a profesor docílil spolupráce dokonce na úrovni Hlavního štábu NATO. Jednalo se zřejmě o využití principu kvantového počítače. Profesorův tým vytvořil software, který mohl jako svůj hardware využít pouhý atom hmoty a rozšířit se po celé hmotě planety, nebo něco v tom smyslu. Tento program pak podával do sběrného centra informace o pohybu a proměnách každé částice hmoty po nezbytně potřebnou dobu. Jisté je, že profesor dosáhl svého, a armáda mu také poskytla finanční prostředky i počítače s dostatečně velkou kapacitou, aby toto nepředstavitelně velké množství dat mohlo být nejen zaznamenáno, ale aby s ním mohly být prováděny i složité matematické operace. V roce 2004 profesor a jeho tým dosáhli důkazu a vytvořili počítačové obrazy velmi podobné filmu. Představili tehdy světu jako důkaz filmový záznam z nějakých nedávných zákulisních jednání britské tajné služby, který naprosto nemohli získat jinou cestou, neboť taková jednání nemohla být filmována. Vyvolali tím tehdy velký skandál. O celou záležitost se okamžitě začaly zajímat tajné služby a profesor získal téměř neomezený přístup k finančním zdrojům, za cenu přísného utajení. Od té doby se jeho laboratoř rozrostla v rozsáhlý ústav a celý jeho aparát bez ustání mapuje a zaznamenává nové a nové úseky lidské historie.

Redaktor:

Takže se dnes již můžeme dozvědět, jak to bylo doopravdy s ukřižováním Ježíše Krista?

Autor:

Ne, tak daleko profesorův výzkum ještě nedospěl, ačkoliv jednoho dne jistě dospěje. Mapování probíhá od současnosti směrem dozadu, do minulosti. Čím dále se chtějí dostat do minulosti, tím složitější a náročnější matematické operace musí být zvládnuty a provedeny. Jde to jen velmi pomalu. Podle jednoho z posledních publikovaných odborných článků profesora Wimerlleho se mapování dostalo po 13 letech práce někam k třicetileté válce. Mapování je totiž nutno provádět plošně. Nemůžete

si například vybrat pouze postavu prezidenta Kennedyho a postupovat do minulosti jen jeho sledováním až k početí a navázat sledováním jeho matky až k jejímu početí a tak dále. To by vedlo k zásadním chybám. Určitý časový úsek stanovený takzvanou kritickou fází, která má rozměr něco okolo dvou až tří hodin, musí být zmapován u všech sledovaných částic, tedy u souhrnu částic celé planety a její atmosféry, naráz. Celá vypočítaná kritická fáze je následně prověřována a jsou v ní eliminovány chyby. Pak teprve může být postupováno dále.

Redaktor:

Takže jestli to dobře chápu, vezmeme-li si libovolné dvě hodiny času naší historie, které byly již zmapované, dostaneme množství obrazových záběrů dění v každém koutku naší planety včetně Antarktidy, zemského jádra a ložnic prominentů?

Autor:

Ne, takové množství obrazového materiálu zmapovaných dvou hodin historie sice existuje, ale pouze potenciálně, v paměti počítačů. Teprve když přijde historik a vymezí computeru zadání, například aby zobrazil dění v prostorové oblasti v časovém úseku hospody U Kalicha od 20.00 do 22.00 hodin dne 7. srpna 1914, vytvoří počítačový program obrazový záznam, na němž pak uvidíme Josefa Švejka, nebo možná také jen Jaroslava Haška a hospodského Palivce. Celé je to mnohem složitější, ale i já jsem v otázkách počítačů jen laik, takže mé představy o tom, jak systém funguje, jsou pouze amatérské. Do úvahy musíte vzít mnohé další náležitosti a faktory, například místo pozorovatele anebo směr pozorování, což v podstatě znamená cosi jako umístění kamery, ale ne doopravdy, jestli mi rozumíte. Jakmile počítač jednou disponuje ve své databázi informací o celém zmapovaném úseku historie, může stejný děj zobrazit zároveň z mnoha pohledů a míst, jakoby mnoha kamerami, chápete?

Redaktor:

Jistě, ale vraťme se k vaší knize. Jak souvisí váš svět alternativních dějin se světem skutečných, vědecky zmapovaných dějin? A co vás přivedlo právě k alternativní verzi mnichovské krize v září 1938? Proč jste například nepopsal skutečné události té doby?

Autor:

To je jednoduché. Jako stážista ve Wimerllově ústavu jsem se po čase sprátelil s panem docentem Holubem, jemuž jsem měl asistovat. Všechno začalo mojí studentskou seminární prací na téma Poslední den monarchie 1918. Pan docent Holub mi umožnil získat nějaké obrazové záznamy přímo z jednání císaře Karla a některých tehdejších českých politiků z října 1918, kdy se Habsburk ještě pokoušel zachránit monarchii nabídkou federalizace. To mi dodalo odvahy a požádal jsem docenta Holuba o další službu. Jako budoucí historik totiž pracuji zcela soukromě také na vlastní rodové kronice, jakési genealogii Volfů. Při svém minulém pátrání v oblastních archivech jsem získal poměrně dobrý přehled o historii svého rodu nějakých 10 generací nazpět, což je

slušný výsledek, protože my jsme nikdy nebyli žádní šlechtici, jen takový obyčejný venkovský rod, a moc stop jsme tedy po sobě v dějinách nezanechali. U jednoho ze svých předků jsem ale narazil na temná místa. Můj předek jménem Miroslav Volf, který byl bratrancem mého dědečka, složil v místním aeroklubu pilotní zkoušky. V roce 1939 uprchl do Polska a pak do Anglie, kde u 311. československé perutě létal jako navigátor. V létě 1941 zahynul při jakési nevysvětlené a mírně záhadné nehodě při výcviku u Wolwerhamptonu.

Redaktor:

Ano, jistě, tenhle Miroslav Volf se přece vyskytuje jako jedna z ústředních postav vaší knihy.

Autor:

A to je právě ta souvislost. Zkrátka mne zajímalo, jak se to tehdy ve Wolwerhamptonu doopravdy seběhlo. Požádal jsem proto docenta Holuba o nějakou obrazovou sondu do života mého předka. Pan docent Holub mi vyhověl, zadal počítači určitá mnou zvolená data a za několik týdnů mi přinesl disk s obrazovým záznamem, aniž si ho sám prohlédl. Jaké však bylo mé překvapení, když jsem na záznamu z roku 1941, namísto očekávané tragédie, spatřil v záběru spokojeného Miroslava žijícího v Praze a pracujícího pro Avii coby tovární zalétávač prvního československého proudového letounu Avia B-40. Samozřejmě byl šťastně ženatý a vychovával syna.

Redaktor:

Takže záznam z počítače neodpovídal rodové historii?

Autor:

Naprosto neodpovídal, ale nejen rodové historii. Považte, ze záznamu jasně vyplývalo, že v roce 1941 byla Československá republika stále ještě svobodným a suverénním státem s velkou mezinárodní prestiží, v Evropě vládl hluboký mír a ani zmínka o nějakém Adolfu Hitlerovi. Musela v tom být chyba jako hrom. Pochopitelně jsem okamžitě upozornil docenta Holuba, ten následně svolal tým a začalo systematické zkoumání celého historického období. Zjistili neuvěřitelné věci. Na dalších obrazech z té doby našli jako kancléře Německé říše Konráda Adenauera a po nacistech ani památky. Maďarsko bylo dle záznamů členem Malé dohody a generál Husárek asistoval při výstavbě karpatského opevnění v rumunských horách namířené proti SSSR. Generál Gajda tam figuroval jako náčelník Rady náčelníků štábů vojsk Malé dohody v Aradu a Beneš vyjednával s premiérem značně zmenšeného Polska, generálem Sikorskim. Naprosté zděšení pak historikům způsobil pohled na Pyrenejský poloostrov. V Madridu vládla terorem jakási zbolševizovaná soldateska řízená NKVD a generál Franko si hryzal nehty na poušti v Maroku. Celá historie té doby byla zkrátka podle počítače zcela jinak. A úplně naruby!

Redaktor:

Takže o tom je vaše kniha. Jak si to vysvětlujete? Je vůbec celý tento systém mapování historie spolehlivý?

Autor:

Docent Holub mi všechno vysvětlil později. Systém je poměrně spolehlivý, ale pochopitelně má své mouchy. Nejprve je třeba si připomenout starou holistickou zásadu řeckých filozofů, která praví, že celek je vždycky více než suma jeho částí. Zkrátka a jednoduše, zmapování pohybu všech částic hmoty nestačí k přesnému zachycení obrazu historie jako celku. V dějinách hrají svou roli také nehmotné myšlenky, ideje, rozhodnutí jednotlivců a snad i jevy a vlivy čistě duchovní podstaty. To vše je nezmapovatelné metodou profesora Wimerlleho. Navíc mapování probíhá v určitém prostoru planety a její atmosféry, ale ve skutečném vesmíru se nejedná o žádný uzavřený a izolovaný prostor. Některé částice hmoty již prostor planety opustily, a protože zde v současnosti nejsou, počítač nemohl zmapovat jejich pohyb do minulosti. To právě způsobuje všechny ty mezery a chyby, které ve směru nazpět proti času geometrickou řadou narůstají. Jiné částice hmoty naopak přibývají, a to každým dnem, z okolního prostoru. Máme zde nezanedbatelné množství záření a tak dále. Takové chyby lze ovšem eliminovat. Cestujeme-li po dějinách, máme záchytné orientační body. Prostě víme přesně a nezpochybnitelně, jak se určité události staly, a v těchto bodech tedy můžeme chyby způsobené počítačem najít, vystopovat, napravit a odstranit. Prostě chybějící částice počítači zadáme do programu jako korekce. Celkově potom vzniká dosti věrohodný záznam. Chyby způsobené výměnou hmoty s okolním vesmírem nehrají tak velkou roli v rozsahu pouhých tisíciletí, ty se vědcům pořádně objeví teprve tehdy, až budou zkoumat dinosaury. Přesto ale dokážou někdy způsobit v záznamu pěkný zmatek. Docent Holub vyprávěl, že na jednom ze záznamů zemřel císař František Josef I. následkem atentátu maďarského nacionalisty již roku 1853 a na trůn pak nastoupil jeho bratr Maxmilián, který tím pádem neodjel do Mexika, ale federalizoval říši, získal si přízeň národů a v roce 1866 drtivě porazil Prušáky u Hradce Králové, načež rozdělil německý prostor na Císařství německé a samostatné Prusko, čímž eliminoval německou převahu v Evropě. Když se vědci zaměřili na onen atentát z roku 1853, vystopovali okamžik změny. Představte si, že rozdíl v posunu hmoty mezi předpokladem a skutečností dovedl počítač k několikamilimetrové chybě v dráze vražedného nástroje. Atentátníkův nuž, který se ve skutečnosti svezl po límci císařova pláště, takto přetal krční tepnu. Všechno ostatní vzniklo již matematickým hromaděním omylů vyplývajících z této jediné základní chyby. Několik milimetrů – a změnilo to celé moderní dějiny Evropy.

Já jsem tehdy také odhalil jednu z takových chyb, s nimiž se Wimerllovi asistenti dnes a denně perou. Docent Holub vystopoval onu chybu až k jejímu původu, totiž

k rozhodnutí generála Krejčího, tehdejšího vrchního velitele Československé armády, spojit se s doktorem Rašínem, vůdcem Výboru na obranu republiky, a společně zakázat prezidentu Benešovi mnichovskou kapitulaci. Víme, že ve skutečnosti k žádnému takovému rozhodnutí nedošlo, vojáci se nespojili s politickou opozicí a Mnichov skončil kapitulací. A víte, co bylo samotným základem chyby? Pouhá změna v adrenalinové sekreci generála Krejčího. Počítač na základě chybějící hmoty v tělesné chemii generála chybně vyhodnotil jeho náladu a odhodlání. A rovněž to změnilo celé evropské dějiny!

Redaktor:

Už tomu rozumím! Takže tyhle vaše knihy, ta alternativní historie, to není jen nějaká vaše fantazie...

Autor:

Jistěže ne. Prostě jsem popsal chyby, které vytvořil počítač. Nějak mne to začalo zajímat, a protože všechny tyhle omyly se v Historiografickém ústavu i po jejich opravení dokumentují, požádal jsem docenta Holuba o přístup k této dokumentaci chyb. A vidíte, je to dnes moje zaměstnání¹ a literatura je můj koníček. Víte, pane redaktore, historie, to jsou totiž vždycky především souvislosti.

PŘEDMLUVA

V zamračených pohraničních horách Čech a Moravy, poblíže průsmyků lanovek i moderních dálnic nacházejí turisté nezvyklé množství křížů a pomníků z bílého kamene. Čtou na nich německá a česká jména neznámých mužů padlých ve válce, která se současnému dekadentnímu, bezstarostnému a vykořeněnému světu může zdát nesmírně vzdálená. Značené turistické stezky i široké, pohodlné, udržované silnice dovedou celé výpravy zájemců ke špičkově vybaveným hotelům a parkovištím poblíž ponurých, temných a výhruzně vyhlížejících betonových pevností. Tato předpotopní monstra, obrůstající mechem a nasáklá vlhkostí, jsou dnes prázdná a pustá, až na několik udržovaných muzejních sálů, v nichž zůstalo zakonzervováno původní zařízení. A přece zde ještě před téměř osmi desítkami let žilo, spalo, žertovalo i bojovalo mnoho set a tisíc mužů ve vojenských stejnokrojích, po zrezivělých kolejnicích skrze podzemní tunely rozvázely malé drezíny celé vlaky dělostřeleckých nábojů, proviant i poštu od blízkých a drahých tam kdesi doma ve vnitrozemí. Celá krajina vypadala jinak. Střelecké průseky protínaly husté lesy kužely palebných věžíů, roznětné hlídky ostražitě ležely poblíž podminovaných mostů a silnic, terén vpředu pročešávala rozvědná družstva. Ve dvou třech liniích se krajem táhly šachovnicově rozmístěné zamaskované kopečky řopíků, pospojované důmyslným systémem zákopů, v nichž se za několika řadami překážek a ostatných drátů krčily polní jednotky s dalšími kulomety, minomety, protitankovými děly a granáty. Vzadu za další terénní vlnou zakopávali dělostřelci své dalekonosné kanóny, houfnice a děla.

Zelený beton pevností dodnes nese čitelné stopy nepřátelských střel, ve stráni se v palebném postavení rozpadá rezivějící polní houfnice a luxusní, leč nevkusné hotely napodobující svou architekturou tvary původních pevností nesou jména jako Hanička, Adam, Hůrka nebo Bouda. Čas dávno smazal vápnem psané nápisy plné odhodlání: Věrní zůstaneme! Neprojdou! Pravda zvítězí! Motivy, přání a touhy, myšlenky a vůle mužů, kteří sem před téměř osmdesáti lety přišli zemřít, jsou nám

dnes vzdáleny stejně jako nepochopitelné vzepětí husitských bratrstev a božích bojovníků před více než půl tisíciletím. Kdo by si ještě dnes, uprostřed přepychu a bohatství samosprávných sudetských žup a euroregionů vzpomněl na taková jména jako Konrád Henlein nebo K. H. Frank? Již přes sedmdesát let žije Evropa v míru. Hranice nejsou dávno tím, čím bývaly kdysi, a německé sousedy vnímáme nanejvýš jako svérázné, rozkřičené turisty nebo výhodné obchodní partnery. Nejsme již Čechy, jakými jsme bývali tehdy, a snad je tomu i dobře. Jsme Bohemané, příslušníci několika národů Bohemie. Muži, kteří zde bojovali, se však cítili ve svém češtví docela jinak: Němce vnímali jako smrtelného nepřítele a představa evropského sjednocení jim připadala jako nesmyslný sen. V srdcích měli svou vlast, Československou republiku. Jak vzdálená je nám dnes myšlenka umírat za nějaký kus země, za pomyslnou hraniční čáru a pár oprýskaných patníků se státním znakem, za ideu, za národ... Jak vzdálená je nám vůbec myšlenka umírat. Žijeme v bezpečné, dobře zásobené zemi, smíme hlasitě a veřejně vyjádřit jakýkoliv názor, studujeme, pracujeme a nikdo na tisíce kilometrů daleko od nás netrpí hladem či nedostatkem. Máme prostorné a světlé domy a byty, na nohy nás zvedne nanejvýše tak myšlenka na nějakou ještě nevyzkoušenou adrenalinovou zábavu či nákup neobvyklého zboží. Užíváme silná a pohodlná auta, volně cestujeme téměř po celém světě a většina z nás se již ani nestará o to, kdo je právě prezidentem nebo předsedou vlády. Čím je pro nás, rozmazlené Evropany, čest, sláva, povinnost k národu, hrdinství a pravda? Politika se stala jen jednou z mnoha specializovaných profesí. Usazení a zajištění uprostřed evropského superstátu tiše a nenápadně zapomínáme na vlastní kořeny, globalizujeme se a ztrácíme identitu. My, Češi a Slováci, stejně jako Němci, Angličané, Francouzi, Maďaři, Poláci i Rusové.

A přece mohlo být všechno jinak. Historie však nezná žádná kdyby... Události se prostě staly. Můžeme si jen pohrávat s fantazií a známými fakty jako s obrázkovými kostkami, které pomícháme, a ony vytvoří jiný, nečekaný obraz. Můžeme se jen dohadovat, co by se bylo stalo, kdyby se nejvyšší představitelé Československé armády v onom chmurném měsíci září roku 1938 neodhodlali navštívit prezidenta Edvarda Beneše, kdyby zůstali zcela loajální a ponechali mu volnou ruku v bouřlivém politickém dění. Můžeme se domýšlet:

Prezident Beneš, slabý a do sebe zahleděný muž, vystrašený tím, že spojenci a zvláště západní velmoci republiku opustili a ponechali ji napospas nacistickému Německu, sám, tváří v tvář krachu svého dvacetiletého politického úsilí, by byl pravděpodobně nařídil armádě kapitulovat a přijal by mnichovský diktát. Pravděpodobně by pak do několika měsíců pohltili nacisté také zbytek Československa, pronikli by na Balkánský poloostrov a z tamních států učinili své vazaly. Je dost dobře možné, že sovětské Rusko, zklamané slabostí Západu, by volilo raději nějakou

formu dohody s nacisty. Pak by jistě došlo k rozdělení Polska a celé východní Evropy mezi totalitní komunistické a fašistické státy. Hitler by získal surovinovou, výrobní i strategickou základnu, v dobytém Československu by vyzbrojil další desítky vlastních divizí a rozhodl by se zbavit nože v zádech, tedy posledních evropských demokracií, jak věštil a varoval již před Mnichovem zrazený Edvard Beneš. Bezpochyby by byl již natolik silný, aby porazil Francii a snad také Velkou Británii. Další úvahy jsou však příliš velkou fantazií. S určitostí lze předpokládat pouze tolik, že by se oba totalitní a diktátorské režimy, tedy Hitlerův a Stalinův, dostaly v krátké době do strašlivé, vražedné války o světoválu. Snad by byly vyhubeny a vyvražděny celé velké národy. Snad by nakonec musela bojovat také Amerika. Nikdo nemůže říci, v jakém světě bychom dnes byli nuceni žít, snad jako otroci a nevolníci jakési panské rasy. Možná bychom nežili vůbec a obyvatelstvo české kotliny by hovořilo výhradně německy. Rozhodně bychom dnes nenakupovali laciné zboží v nadnárodních židovských řetězcích supermarketů.

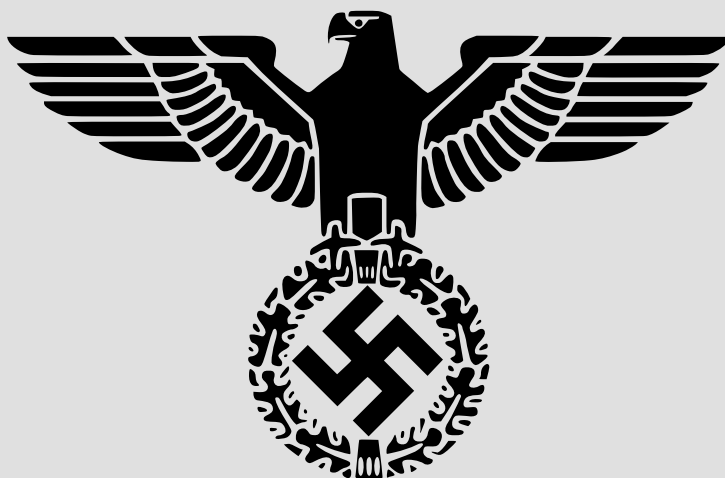
Dějiny se však ubíraly jiným směrem, a to zejména díky našim předkům, kteří věřili na pravdu, čest, národ a vlast a byli ochotni bojovat, opuštění celým světem, proti mnohem silnějšímu nepříteli, i když se jejich boj zdál tak beznadějný a marný. Dějiny ukázaly, že nebyli šilenci. Mnichovská válka se dnes, z hlediska pozdějších událostí, jimiž byla poněkud zastíněna, zdá být jen nepatrnou epizodou. Netrvala dlouho, oproti následujícímu celoevropskému zápasu proti komunismu, probíhajícímu šest dlouhých let. Hrdinský zápas našich předků upadl poněkud v zapomnění a zůstal stranou zájmu významných evropských historiků. A zatímco Varšavský tribunál dopodrobna zkoumal a vynesl na světlo temné zločiny komunismu, zatímco byli téměř všichni Stalinovi soudruzi souzeni a jejich činy dopodrobna pitvány, zatímco komunistické stranické archivy i archivy NKVD byly do posledního písmenka přečteny a v mnoha historických odborných publikacích ze všech stran okomentovány, zůstal nacismus takřka neodsouzen. Zdálo se být nevhodné a politicky netaktické postavit před tentýž tribunál německé nacistické vůdce z let 1933–1938, neboť Německo se nacistického moru zbavilo vlastním úsilím a ve válce se Sovětským svazem neslo hlavní tíhu bojů, bylo hospodářsky vyčerpáno a po obnově politicky zcela vzkříšeno a zachráněno pro demokracii. Jako příklad může posloužit skutečnost globálního postavení všech komunistických stran v Evropě mimo zákon, v kontrastu s nacistickými a fašistickými stranami, z nichž pouze NSDAP byla nakrátko zakázána v samotném Německu a dodnes, jako jedna z okrajových stran živořících na okraji politického spektra, existuje a vyvíjí činnost, i když je pochopitelně zcela neškodným pamětnickým klubem několika desítek nostalgických starců a nevybouřených nedospělých mladíčků stresovaných chaosem světa. Pro evropskou historiografii se zdá být i po téměř osmi desetiletích mnichovská

válka jaksi nevhodným tématem, neboť nač vytahovat na světlo zatuchlou a zasutou historii dotýkající se v nejcitlivějším místě národa, který je dnes doslova středním pilířem demokratické Evropské unie. My se domníváme, že je toho třeba, neboť historie, má-li zůstat reálnou vědeckou disciplínou, musí být nelítostná. Historie musí dokázat ocenit nedílné zásluhy Německa a Němců o dnešek a o Evropu stejně jako musí prosvítit temné kouty minulosti a vypořádat se s nacismem nejméně tak důsledně, jako to udělala s komunismem.

Rozhodli jsme se proto předložit čtenářům tuto volnou mystifikaci událostí z podzimu roku 1938 – zpracovanou po důkladném studiu archivních dokumentů, záznamů projevů a schůzí, pamětí politiků, důstojníků i prostých vojáků, ale také myšlenek a článků publikovaných v dobovém tisku – jako upomínku na vytrácející se tradiční evropské hodnoty a ideály. Prosíme čtenáře, aby přijali tuto knihu jako upomínku na světlou památku prostých i vysoce postavených mužů a žen, kteří neváhali obětovat své životy za náš klidný, šťastný a v míru prodlévající dnešek.

Autor

PŘEDEHRA

„Opravdu svou temnotou hlásáte spravedlnost?

Lidé, soudíte dle práva?

V zemi jednáte, jak podlé srdce velí.

Razíte si cestu násilím svých rukou.

Bože, vylámej jim zuby v ústech.

Vyraz tesáky těch lvíčat, Hospodine!“

Žalm č. 58

Evropa v září 1938

1920 – PAŘÍŽ

Generál Weygand stál uctivě stranou pracovny, když Clemenceau kývl na velkého maršála, aby přistoupil k mapě rozvinuté na empírovém stole.

„Výsledek Versailles,“ vzdychl Foch. „Tohle není mír, to je jen příměří na dvacet let.“

Pak se maršál zamračil a píchl prstem doprostřed barevné skvrny, která představovala nový státní útvar vzniklý na troskách habsburské monarchie. Československo.

„Hořké plody našeho vítězství. Pro tohle to totiž jednoho dne zase začne!“²

LÉTO 1932 – HNĚDÝ DŮM, MNICHOV

„Stále je tu ta otázka nedostatečného splynutí strany s armádou,“ poznamenal pomalu tloustnoucí Hermann Göring a jeho buclatá ruka s několika blyštivými prsteny na okamžik strnula i se sklenicí na půl cestě od úst ke stolu.

Otázka byla adresována Vůdci, ale ten jen velmi špatně snášel jakékoliv zmínky o nepříjemných výhledech na případné nastávající potíže. Zatím potřeboval mít armádu na své straně, takovou, jaká byla. Právě armáda, reprezentovaná staříčkým idolem Německa, maršálem Hindenburgem, mohla vynést národní socialisty k moci, když se jí dostane naděje na návrat bývalé velikosti a síly. Nyní nebylo zapotřebí předčasně plašit staré pruské štábní struktury přízrakem nacizace ozbrojených sil. Vůdce rozvíjel své vize budoucího velkého Německa. Netrpělivě mávl rukou.

„To přijde v pravý čas, milý Göringu. Nejdůležitější je otázka moci. Moc musí být uchopena demokratickými metodami. Ale jakmile se jednou usadíme v Reichstagu, už ho nikdy neopustíme. Leda nohama napřed.“

Večer se chýlil ke konci. Organizační otázky byly projednány a v síni zbyli jen oni, několik starých soudruhů a gauleiterů. Teď už se nepracovalo, nyní nastal čas na sny. Adolf Hitler zařal pěst a zahořely mu oči. Opět to cítili. Tu zvláštní, magicou, podmanivou sílu, která vycházela z celé jeho osobnosti. Bez této podivné energie by byl vlastně jen směšným mužikem, malým vzteklounem, přerostlým dítětem, které si občas jen hystericky dupe nožičkou. Ale to cosi, co z něho prýštilo všemi póry, to z něho dělalo velikána. To cosi cítili také jiní lidé, nejen oni, jeho nejbližší spolupracovníci, soudruzi. To cosi jim dávalo jistotu, že tento muž je povolán, aby sebešilenější sny měnil ve skutečnost.

Pěst dopadla na stůl.

„Mým prvním úkolem bude vytvořit čistý národní kádr. Jádru o 80 nebo o 100 milionech uzavřeně sídlících Němců. Do tohoto jádra bude nutné spojit

všechny Němce uvězněné v hranicích malých okolních států. Patří sem Österreich, to je samozřejmé. Ale patří sem také Böhmen und Mähren a západní území Polska až k jisté strategické hranici. A patří sem také, a to nesmíte přehlédnout, baltické státy. Přišel čas ukončit ten dávný historický spor se Slovy o střední Evropu. Českomoravskou pánev a celé východní území hraničící s Německem osídlíme německými sedláky. Čechy budeme muset přemístit. Na Sibiř nebo do volyňských oblastí. V nových spolkových státech jim vykážeme rezervace, v nichž postupně splynou s místním obyvatelstvem. Ale Češi jsou jako nůž v německém těle, nemožou tady zůstat! Češi musí z Evropy ven!“

12.–15. LISTOPAD 1935 – JINCE, DĚLOSTŘELECKÁ STŘELNICE JORDÁN

Kapitán Führmann vyskočil z kabiny těžké pragovky a napřáhl ruku k poručíku Křížovi, důstojníkovi 102. dělostřeleckého pluku, který se i se 150mm houfnicí vz. 25 dostavil do vojenského prostoru již o den dříve.

„Ale ne, zde jsme jen kolegové,“ ubezpečil Kříže, jemuž ruka cukala ke štítku čepice a evidentně si nebyl jist, jestli má hodnostně vyššímu důstojníkovi předpisově salutovat. Nechtěl se dopustit žádné zbytečné chyby či přestupku v subordinaci.

Navzájem se představili a poručík obdivně pohlédl na těleso těžkého 210mm moždíře, které nadouvalo plachtu trakce za nákladním automobilem.

„To je pořádný macek, že?“ zamrkal spokojeně Führmann. „Však to byl také výkon, dostat ho sem po těchhle lesních pěšinách. Ale to, kolego, ještě není všechno. Táhle přijíždí to nejdůležitější.“

Z lesa se s rachotem vykolébala supící kolona kolových traktorů, které táhly na třech vozech za sebou díly mohutné skládačky. Poručík Kříž musel jako specialista ocenit hvízdnutím to, co spatřil.

„To je přece třístapětka! Proti tomu mě sem poslali jen s párátkem.“

Celý konvoj supěl a namáhal se ze všech sil, aby vytáhl do vrchu přes mýtinu nejtěžší československé dělo, moždíř ráže 305 mm.

„Je to nutné? Ta zkouška, myslím,“ ubezpečoval se kapitán Führmann. „Němci takovou ráži vůbec neznají. Jejich nejtěžší kusy jsou ráže jen 220 mm a mají je

prý někde až na Baltu. Kdyby naši tovární experti dokázali vyrobit něco, co odolá tomuhle esu, pak jsme před nimi v bezpečí.“

„Zavězt do postavení a připravit k palbě! Ještě nenabíjet!“ zavelel Führmann vojákům obsluhy seskakujícím z automobilů.

Oba důstojníci vystoupali do protilehlé straně střelnice, aby si prohlédli terče. Tvořilo je sedm železobetonových desek vyrobených dle přesně stanovené technologie strojním mísením zvlhlé směsi z 1 dílu písku a 2,25 dílů šterku, při použití 350 kg portlandského cementu na 1 m³. Firemní tabulka prozrazovala, že zakázku provedla Stavební firma dr. Karel Skorkovský.

O další den později byla všechna děla zastřílena na náhradní cíle a oba dělostřelečtí důstojníci tentokrát skutečně a bez řeči předpisově salutovali v čele svých nastoupených družstev. Tentokrát jim podávání rukou nikdo nenabízel. Vojákům málem padaly oči z důlků, když spatřili muže vystupující z osobních automobilů na blátivou cestu, vedoucí skrze střelnici. Byl tu ministr národní obrany Machník s přednostou IV. odboru MNO generálem inženýrem Nosálem, armádní inspektor generál Syrový, šéf zbrojního odboru divizní generál Netík, náčelník ŘOP brigádní generál Husárek, spousta plukovníků a celá suita důstojníků, z nichž ani jediný nebyl hodností níže než oba dělostřelci. O něco později, soudě podle poznávacích značek automobilů, dorazila plzeňská elita v civilních oblecích. Teprve po čase se kapitán s poručíkem naučili rozpoznávat alespoň nejdůležitější osoby. Celá plejáda ředitelů Škodovky, Novák, Ornst, Hromádka, Vamberský, Valenta, Beránek a Hruška. Jedním z nejdůležitějších mužů zde ale byl, jak se později ukázalo, zcela nenápadný starší pán v hubertusu, postávající stranou s dalekohledem na krku. Čekal netrpělivě na výsledek souboje střela kontra železobeton. Byl to profesor Bechyně – zakladatel československého betonového stavitelství.

Obsluhy pracovaly jako dobře namazané stroje. Nyní byla v sázce také čest toho kterého pluku. Minout cíl by bylo nepředstavitelnou ostudou. Nejprve byla zasažena stará klasická železobetonová deska, která zde zbyla z nějakých jiných ostrých střel. Povel k palbě dal poručík Kříž a potom už patnácticentimetrový granát vz. 28 pronikl až k armatuře, kde vybuchl a vyrobil díru mezi zprohýbanými železnými pruty. Hlaveň byla zahřátá, velitel střelby dal pokyn k ostrému experimentu. Dalekohledy vylétly k očím. V palebném postavení se zablesklo a detonace jakoby vytlačila všechny ostatní zvuky kamsi do lesů okolo střelnice.

První granát vyrobil do pokusné desky 28 cm hluboký dolík. Druhý, do sousední desky, ještě o centimetr méně. Další dvě střely do stejných míst také ještě nedokázaly probít celou čtvercovou desku o tloušťce 1,5 metru a straně 3,5 metru. Ženisté se usmívali, škodováci dělali kyselé obličej.

„Podívejte se,“ zvedl konečně profesor Bechyně jeden z odštěpků betonu. „Měl jsem již dříve námitky proti suchému betonu, ale bylo mi oponováno, že jde o vyzkoušenou francouzskou technologii. Zde, jak vidíte, nejsou části dostatečně stmeleny cementem. Jestli je z tohoto materiálu postavena Maginotova linie, pak střílejte dále a uvidíte, jaké budou mít Francouzi problémy, až se na ně Němci oboří.“

Uviděli to po páté a šesté ráně. Ze zápisu zkoušky jasně vysvítalo, že takový materiál by nebyl schopen odolat ani běžným rážím německých kanónů při opakovaném zásahu. Z toho se pěchotní sruby na československých hranicích stavět nemohou.

Dalšího dne střílela obsluha kapitána Führmanna na desky o větších tloušťkách (2 m, 2,5 m, 3 m, a dokonce 3,5 m). Výsledek byl ještě hrozivější. Dvoumetrová deska neodolala ani prvnímu zásahu 21 cm granátu z moždíře se zpožděným zapalovačem. Toto by v praxi znamenalo úplné vyřazení pevnostních kasemat již prvním zásahem.

Zlatý hřeb programu se odbýval 15. listopadu. Pálil největší moždíř na nejtlustší desky. Osobně se zúčastnil ministr národní obrany. Osádka děla nasadila přílby a seběhla do úkrytu za palpostem, u děla zůstal jen kapitán Führmann s dělovodem. Po zásahu se celá země zatřásla jako při zemětřesení. Náraz měl sílu několika desítek rozjetých železničních vagónů. Granát opatřený zpožďovačem vnikl do betonu a v hloubce 23 cm explodoval. Materiál desky shledávali později ve čtyřicetimetrovém okruhu. Povrch i hloubku desky narušily silné trhliny. Druhý zásah, který desku definitivně zničil, byl již zbytečným plýtváním municí. Pevnost by nepřestála ani první zásah.

Experti plzeňské Škodovky byli nadmíru spokojeni a tahali se radostně za dlouhé kníry či bradky. Zkouška dělala velmi dobrou reklamu podnikovým výrobkům.

„Pánové, vezmou laskavě v úvahu, že toto je běžné, dalo by se říci, normální střelivo. Nárazová energie třístapětky zde činí 2 962 mt. Kdyby se střílelo ráží 42 cm, pak by již nárazová energie činila 6 351 mt! Během světové války Němci takovou ráží ve výzbroji měli.“

Profesor Bechyně pokýval hlavou. Byl spokojen, že zkoušky potvrdily jeho dřívější námitky. Toto nebylo způsobeno jen nekvalitní prací betonářů, zde šlo o špatnou technologii. Posbíral několik vzorků odštěpků.

„U Kloknerů to proměříme.“

Generál Netík trval na tom, aby byl v konečném zápisu zmíněn perfektní výkon střeleckých obsluh i funkce vybraných děl. Ve skutečnosti si uvědomoval, že v kterékoliv příští válce se děla tak extrémních ráží moc neuplatní. Půjde totiž o válku založenou na manévru a tato děla se hodí jen k hájení statických pozic. A v nich je, dříve či později, dostane nepřátelské letectvo nebo rychle postupující motorizované formace. A v případě vlastního postupu vpřed nebudou moci tak těžké kusy doprovázet vlastní jednotky.

Generálové Husárek a Surový si předsevzali energicky vystoupit proti podnikatelům, kteří zkušební objekty vystavěli, a uplatnit důkladnou kontrolu nad všemi firmami, jež v budoucnu vyhrají konkurzní řízení na skutečné opevňovací zakázky.³

5. ÚNOR 1936 – PRAHA

Oba muži byli zajedno v názoru, že přítomnost dvou Moravců v jedné učebně Vysoké školy válečné je absurditou, která by nenapadla ani zdatného romanopisce.

„Součástí každé důstojnické zkoušky,“ otočil se konzultant plukovník Emanuel Moravec na podplukovníka Františka Moravce, „je prověření samostatného analytického úsudku při řešení obecných strategických situací. Zde je vaše zadání. Pište si:

Československo je napadeno Německem. Maďarsko a Rakousko jsou rovněž nepřátelské. Polsko je neutrální, ale potenciálně nepřátelské. Francie ještě nevyhlásila mobilizaci a Malá dohoda teprve začala mobilizovat. Uveďte, jaké je dle vašeho názoru vojenské řešení pro Československo.“

„Opakují: Jaké je vojenské řešení této situace? Na zpracování odpovědi máte hodinu času.“

Konzultant se otočil a odcházel uličkou mezi stoly učebny k oknu. Vytáhl cigaretu, ale nestihl si ji ani zapálit.

„Mohu odevzdat, bratře plukovníku?“ narovnal se zkoušený.

„Vy jste již hotov?“

„Ano, bratře plukovníku.“

Konzultant se vrátil dlouhými kroky ke zkoušenému a vzal do ruky čistý bílý papír, na němž stála pouhá tři slova. Pokýval hlavou.

„Plně vystihující. Vaše povýšení, bratře podplukovníku, bude součástí až celkového hodnocení. Já mohu pouze konstatovat, že cit pro strategickou analýzu vám zřejmě nechybí. U mne jste uspěl. Můžete odejít.“

Konzultant Emanuel Moravec položil papír zpět na desku stolu. Krátká odpověď z pera zpravodajského důstojníka Františka Moravce zněla: *Problém vojensky neřešitelný.*

7. BŘEZEN 1936 – PAŘÍŽ

Ministerský předseda Albert Sarraut nechal svolat svůj kabinet velmi narychlo. Ministři se sjížděli krátce před devátou hodinou k ministerstvu vnitra, neboť Sarraut zastával ve vládě Francouzské republiky také tento důležitý post. Byl vlivným mužem, mistrem zákulisní politiky. Jeho bratr držel již léta palec na tepu téměř nejdůležitějšího orgánu venkovského tisku, byl ředitelem listu *Dépêche de Toulouse*.

Sarraut postřehl první vyplašené novinářské vlašťovky, krácející rychlými čapími kroky, v rozevlátých kabátech. Předjížděl automobil ministra zahraničí Flandina. Ostatní automobily následovaly v rychlém sledu. Zástupce pro Ženevu, ministr Paul-Boncour, generál Maurin, ministr války, následován svým náčelníkem generálního štábu armády Gamelinem. Dále ministr pošt Mandel, vlastně Jeroboam Rothschild, a další.

Bylo ještě příliš brzy. Zatím nebylo o čem jednat, ačkoliv všem bylo zcela jasné, co by to asi mělo být. Před desátou dostali k letnému nahlédnutí nótu, kterou přinesl německý velvyslanec hrabě Welczek na ministerstvo zahraničí na Quai d'Orsay. Sám ministerský předseda by byl rád jednal rychle a rázně, stejně působivě, jako jednali Němci, ale sám jednat nemohl.

„Zatracený Locarnský pakt! Němci si s ním hlavu nelámou.“

To Albert Sarraut si s Locarnským paktem hlavu lámat musel. Musel se o každém kroku nejprve dohodnout s Italy, Belgičany a dalšími státy, na prvním místě však s Londýnem. A v neposlední řadě si musel zajistit podporu své vlastní vlády.

Novináři, jejichž kordón již poněkud zhoustl, se vrhali na odcházející ministry. Vteřinovou pozornost jim věnoval pouze Paul-Boncour.

„Německé memorandum se bude podrobně zkoumat, pánové.“

Flandin to potvrdil prudkým kývnutím hlavy.

Toho dne oznamoval Vůdce všeho německého lidu v Říšském sněmu svému národu a hlavně celému světu:

„Ode dneška je tedy svrchovanost Říše v Porýní opět obnovena!“

Současně s tím přijal na Wilhelmstrasse německý ministr zahraničních věcí pozvané velvyslance evropských států, aby jim sdělil toto velké Vůdcovo rozhodnutí a současně nabídl Francii a Belgii pakt o neútočení na čtvrt století. Zrána překročila německá vojska Rýn.

8. BŘEZEN 1936 – PAŘÍŽ

Ministři se tentokrát shromáždili v zasedací síni v přízemí. Její okna vedla do doposud pošmourné zahrady téměř bez zeleně, která sama o sobě působila depresivním dojmem. Na stěnách sálu visely portréty evropských panovníků z minulé války jako tichá výstraha těm, kdo by chtěli lehkomylně začínat nějaký další světový konflikt. Císař František Josef I., král Viktor Emanuel II., papež Pius IX. a další. Starší vrstvu tvořila působivá sbírka Napoleona III. z dob, kdy byl ještě pouze prezidentem. Duch staré Evropy tiše zíral na časy nového pohanství, bezsudnosti a marasmu moderní Francie.⁴

Když přišel prezident Lebrun, pánové uhasili cigarety. Faladin, z titulu ministra zahraničí, podal přehled situace:

„Němci obsadili Porýní. Jednalo se ovšem ihned, nejprve s Brity. Myslím, že bez problémů dosáhneme toho, aby bylo do Paříže neprodleně svoláno matiné mocností podepsaných pod Locarnskou smlouvou.“

„To nestačí!“ dusil se vzteky v duchu ministerský předseda. „Někdo to přece musí říct nahlas.“

V té chvíli se přihlásil o slovo ministr Mandel. To bylo samo o sobě událostí, neboť tento Clemenceauův žák se ještě nikdy za své kariéry v tomto shromáždění slova neujal. Hovořil nezvykle břitce.

„Jde o to, abychom věděli docela jasně, zda odpovíme na ránu ranou, nebo zda se omezíme jen na právnícké námítky. Toto jsou otázky, na které bych rád dostal odpověď.“

V nastalém ohromení a tichu si Sarraut opět připomněl, že Rothschild je Žid. Pochopitelně, má zájem na včasném zastavení německého pochodu kamkoliv. Tím se ovšem stává politickým spojencem. Následovala vřava a ministři ventilovali své vášně. Ministerský předseda Sarraut v duchu pilně sčítal své další spojence: Kromě Jeroboama Rothschilda alias Mandela jistě Paul Faladin, Paul-Boncour. Kdo další?

Jak se dalo čekat, všechno skončilo nechutným kompromisem. Ministerská rada se usnesla, že Maginotova linie bude ihned obsazena plným stavem vojska, africké oddíly na jihu země se dají na pochod k východní hranici a vojska, která již na hranici stojí, doplní své počty a bude jim vyhlášena pohotovost.

„To ale nestačí!“ ozval se ministerský předseda konečně nahlas. „Na takovou akci, jako je obsazení Rheinlandu, nemůže přece Francie odpovědět jen částečnou mobilizací! To je, jako bychom si je pozvali do předsíně!“

„Ale,“ namítl generál Maurin, „ministerská rada se usnesla na něčem, co se rovná částečné mobilizaci...“

„Jistě!“ hřímal dále Sarraut. „A budeme při ní našlapovat v onucích, aby si Němci nevšimli, že mobilizujeme. To by je mohlo urazit a my jsme tak ohleduplní...“

„Ale mobilizace,“ hlesl kdosi. „To je... To by znamenalo... Mobilizace je válka!“

Ministerská rada nebyla pro Alberta Sarrauta tím podstatným. Posloužila mu jen k tomu, aby se zorientoval ve své vlastní vládě, když byly konečně vyloženy karty. Válku chtěl, stejně jako i jiní. Lépe válku nyní, než o kterýkoliv počet dnů déle. Němci jsou každou hodinou silnější. Tohle zbrojení je třeba zarazit, a to nyní, když k tomu sami poskytují tak zřejmou záminku. Francie může postavit do zbraně nejméně dvakrát větší armádu než Říše. Zatím. A Londýn by nakonec také nezůstal stranou. Za kanálem jsou celí vyděšení z toho, jak rychle Německo zvyšuje svůj obchodní obrat. Ve světové válce všichni téměř vykrváceli pro to, aby se Německo nestalo evropskou ekonomickou velmocí. Ve Versailles pak srazili Berlín na kolena a uvalili na Němce tak strašné válečné náhrady, že se jevílo nemyslitelným, aby se tento stát v nejbližších padesáti letech byl jen nadechl, natož aby mohl konkurovat koloniálním velmocím. Ale oni to dokázali! A už jsou zas na pochodu. Je třeba zasáhnout! Tak jako v roce 1923. Jestli se nezasáhne včas, může to brzy přerůst všem přes hlavy!

To podstatné se mělo odehrát v bytě ministerského předsedy na Avenue Victor-Hugo číslo 15. Navečer se zde sešli pánové od rozhlasu se svými přístroji a francouzský národ si mohl poslechnout svého ministerského předsedu – rozhořčeného, planoucího žárem:

„Takového kroku se může Německo odvážit jen proto, že je Francie nejednotná! Německý Vůdce si je dobře vědom, jak je naše vlast rozervána politickými zápasy. V zahraničí si velmi dobře všímají takových skandálů, jako byl pokus o veřejné lynčování pana poslance Léona Bluma radikálními studenty, na veřejné ulici, před necelým měsícem. Ale to může být směrodatné jen pro toho, kdo Francii nezná. Francie se vždy dovedla sjednotit, bylo-li toho třeba, zejména proti cizímu nepříteli.

A já tímto slavnostně prohlašuji: Francie nebude s Německem vyjednávat, dokud je Štrasburk v dosahu německých děl!“

Pánové s přístroji odešli a ministerský předseda nechal uklidit pokoj. Očekával ještě jednu, noční návštěvu. Den ještě zdaleka neskončil. Toto bylo stěžejní jednání, pro které si svým projevem pouze připravil půdu. Jen proto riskoval a zaujal před celým světem určité zavazující stanovisko. Ano, bylo třeba učinit vše pro to, aby Francie již neměla možnost ustoupit, aby musela jít do války, jít hned a Německo znovu srazit, odzbrojit a pacifikovat. Znovu a znovu.

Do bytu vešli generálové Gamelin, Maurin, ministr námořnictva Pietri a ministr letectví Déat. Těmto ministrům byla svěřena celá národní obrana.

Zatímco pánové usedali a obsluha nalávala aperitiv, četl si Albert Sarraut v jejich tvářích, neboť toto byl vrcholný okamžik jeho života. Buďto se půjde do toho, s podporou těchto mužů a celé armády, a on sám bude stát na hřbetu té slibné vlny národního pozdvižení, nebo Francie couvne a on i celý národ se nejprve pomalu, potom rychle sesunou do pastí.

Gamelin. Čtyřiašedesát let. V devětadvaceti byl již kapitánem v Joffreově generálním štábu a osobně črtal proslulý rozkaz č. 4, který rozhodl o bitvě na Marne v roce 1914. V roce 1935 se stal Weygandovým nástupcem a převzal generální štáb armády. A to byl zároveň první úkol, v němž nikdy nedostal možnost se osvědčit. Doposud nad ním byl vždycky někdo, kdo mohl Gamelina vést. Tento generál uměl hrát výtečně roli druhého, ale být první? Sarraut si s hrůzou uvědomoval, jak málo se Gamelin pro roli velitele armády, kterou měl nyní sehrát v praxi, hodí. Kultivovaný, jemný, tichý muž se sklonem k filozofování a s malířským nadáním po matce. Náhle se Sarrautovi rozbřesklo. Gamelin je příliš měkký a smířlivý typ. Za svou kariéru vděčí právě těmto vlastnostem a mechanismům, které paradoxně vytváří mírová politika. V míru se vládnoucí politici zajišťují tím, že na místa svých spojenců a spolupracovníků dosazují právě takové průměrné, neprůrazné lidi, neboť od takových se nedají očekávat potíže. Vládní a správní aparát státu je již po dvaceti letech míru prolezlý takovými lidmi skrz naskrz, stává se nemožné v něm cokoliv prosadit a měnit se na samoučelnou strukturu tvořenou nefungujícími kluby tupců, sobců a zbabělců. Proč se to nestalo také Němcům? Ne, ti jsou ve válce stále. Ti nikdy nepřestali bojovat. A tento Gamelin a Maginotova linie, to jsou dvě naděje Francouzů.

Pietri byl advokátem a zdatným administrátorem, Déat profesorem, který se k létání dostal pouze na základě své stranické příslušnosti.

„Pánové,“ odkašlal si ministerský předseda. „Vláda je odhodlána dát na obsazení Porýní náležitou odpověď. Jaká opatření navrhuje?“

Gamelin vyhlížel napůl vylekaně, napůl jako kdyby chtěl začít recitovat nějaký klasický, vše vystihující text. Ruku se sklenicí zastavil nad stolem, a aniž ji donesl

k ústům, opět ji postavil. V jeho obličejí nakonec převládl výraz nepředstíraného údivu. Vypadalo to, jako by vůbec nepochopil, o čem to ministerský předseda hovoří.

„Rozkazy vlády byly vykonány. Maginotova linie je obsazena, barevné vojsko se na jihu dalo na pochod k východním hranicím a vojska v pohraničí jsou ve stavu pohotovosti.“

Ministerský předseda reagoval prudce.

„To jsou ochranná opatření, zajisté. To ale nestačí! To není odpověď hodná Francie. Potřebujeme víc! Potřebujeme generální mobilizaci, protože pakliže mobilizujeme, Němci své oddíly z Porýní ihned odvolají. Pro pána, vždyť tam poslali snad jen několik praporů vojska. Pakliže Němci těch pár praporů neodvolají a my je k tomu nedonutíme, prohráli jsme! Ztratíme respekt a každý další konflikt bude jen horší. Takto věc stojí, pánové. Generální štáb jistě bude požadovat všeobecnou mobilizaci.“

„Všeobecnou mobilizaci?“ opáčil Gamelin a z jeho obličejí se ani na moment neztratil onen měkký zasněný výraz umocněný plnou tváří, tmavýma očima a vysokým čelem. „Ale to by přece znamenalo válku!“

„Neznamenalo,“ nesouhlasil Sarraut. „Když jsme obsadili rúrskou oblast v třiadvacátém, nebyla žádná válka a oni zaplatili vše, co jsme po nich chtěli. A dalších třináct let se nepokusili o žádnou provokaci. Armáda musí jen ukázat, že zde je a že se válečného střetnutí neleká. A jestli nyní blafují, tak ať se to ukáže před celým světem.“

„Ale jít za Maginotovu linii, to není ve vojenském zájmu Francie,“ uvážil nesmírně pomalu generál Gamelin.

Ministerského předsedu téměř ranila mrtvice. Byl vzteky bez sebe. Tento nadějný generál zná jedinou doktrínu, zalézt za plot a doufat, že nepřítel bude příliš líný přes jeho ohradu přelézat. Zatracená Maginotova linie! Jistě, poskytla Francii ochranu, jaká zde ještě nebyla, ale zároveň dala celé zemi, všem byrokratickým krtkům neprůstřednou výmluvu, aby po celé desetiletí nemuseli pohnout zadkem. Ve Francii převládl dojem, že se nikdo o nic nemusí snažit, protože pevnostní pásmo nás ochrání jaksi samo. Je div, že ještě někoho nenapadlo armádu úplně zrušit.

„Il faut attaquer!“ pronesl v zoufalství proslulý Manginův výrok.

Jenže před ministerským předsedou neseděl onen divoký a rvavý chlapík (prý ho otrávil), ale generál, jehož předností je psaní tichých a jemných básniček a pak to, že s ním nikdo nikdy neměl žádné potíže.

„Musíte také uvážit,“ nechal se slyšet jeden z přítomných ministrů, „že válečnické gesto, které by snad vedlo přímo k válce, by z hlediska vnitřní politiky... Ehm... Nyní, když stojíme před volbami, ani ne za čtyři týdny... Vystoupíme-li

příliš energicky, dáme tím levici volební heslo. Nic lepšího si snad ani nemohou přát. Všichni budou hlasovat proti lidem, kteří chtějí uvrhnout národ do války!“

„A potom,“ připomněl Pietri, „nesmíte zapomenout na jedno. Je bohužel mnoho defétismu ve Francii a mnozí řeknou, že Němci přece neobsadili francouzské území, nýbrž své vlastní.“

„A Angličané,“ zesmutněl ministr Déat, „ti nám nyní nepomohou. Jednak sami nejsou hotovi se zbrojením a budou nám chtít také oplatit stejnou mincí, že jsme je nepodpořili, když žádali sankce proti Itálii.“

Toho dne, té noci, v pánském pokoji bytu ministerského předsedy Alberta Sarrauta na Avenue Victor-Hugo 15 se rozhodlo o osudu Francie, jejíž představitelé nenalezli ochotu a sílu vystoupit proti Německu ozbrojenou mocí a na druhé straně ani k tomu, aby přijali mírovou nabídku Vůdce všech Němců.

4. DUBEN 1937 – KRASLICE, SEVERNÍ ČECHY

Přiblížila se jedenáctá a muži ve stínu starých lip potlačovali každou vteřinou se zvyšující nervozitu. V hodinách na věži kostela opět cvaklo a prudký poryv větru rozkomíhal větve nad jejich hlavami. Kapitán Fryč se podíval na hodinky a srovnal čas s věžními hodinami. Plukovník František Moravec, přednosta výzvědné sekce druhého oddělení Hlavního štábu Československé armády, přecházel mezi kmeny, ponořen do stínu korun před slabým světlem poblikávajících plynových lamp, občas se napjatě podíval na svah mizící ve tmě směrem k německé hranici.

Celá scéna mu připadala neskutečná, jako vystřižená z nějakého starého anglického románu. Drama viselo ve vzduchu. Je to snad léčka? Potřebují tam v Abwehr Abteilung Chemnitz ulovit nějakou významnější rybu, aby se pomstili za několik zdařilých akcí československé rozvědky z poslední doby? Tentokrát by jejich úlovek stál skutečně za to, proto byly jak náměstí, tak celý prostor až k hraničnímu potoku nenápadně obklopeny dvojitým kordónem dvou tuctů mužů z řad místního četnictva i z řad důstojníků výzvědné služby. Moravec vybral samé specialisty na Německo. Nepříliš vzdálená státní hranice s Říší nebyla ničím více než řadou řídce rozesetých bělostných patníků. Jinak byl les jako každý jiný les a pole jako pole, tam i zde. Hranicí procházely i poměrně solidní polní cesty a finanční stráž čítala jen pár chlapů, navíc rozdrobených do hlídek v terénu. Kdyby si admirál Canaris usmyslel vyslat do Sudet přepadové komando o síle roty či praporu, kdo by mu v tom zabránil?

Fryč vzdychl.

„Už to nemá smysl. Je čtvrt na dvanáct.“

„Ještě chvíli,“ vymínil si plukovník Moravec. „Jestli to byla bouda, jistě si dokázali ověřit, jak jsme se zajistili, a nepřijdou, ale co když ne?“

Nabídka, kterou plukovník Moravec obdržel v březnu poštou od neznámého muže podepisujícího se Kárl, však byla příliš lákavá, než aby jen tak kapituloval. Všichni důstojníci jeho skupiny se ve vzácné shodě od počátku sjednotili v názoru, že tohle jejich protivník, mírně řečeno, přepískl. Nabídka německých vojenských přísně utajovaných materiálů nejvyšší důležitosti vyznívala až příliš lákavě. Bylo téměř nepředstavitelné, že by ten muž mohl za pouhých 100 000 říšských marek dodat to, co sliboval. V té době měli Čechoslováci okolo 700 zpravodajských zdrojů na druhé straně hranic, ale to byly jen střípky k pracnému skládání velmi neúplné mozaiky obrazu veřejně tajného programu vyzbrojování Německa. A nyní jediný zdroj nabízející mnohokrát více a naráz! Vzato do důsledku, i levněji. Plukovník Moravec se rozhodl to riskovat. Nabídku musel jednoznačně sepsat Němec. Ten důkladný, systematicky uspořádaný seznam dokumentů, jako by velkododavatel sepisoval seznamy zboží, které posílá nejbližší lodní linkou. Analytici se shodli v názoru, že seznam sestavil odborník velmi dobře se orientující ve vysoké vojenské a štábní problematice. Nebo odborník proto, že sám pracoval pro Abwehr. O to větší rybu mohla československá rozvědka ulovit na svůj háček. A navíc rybu, která na háček chtěla. Dusivé ticho rozřízl výstřel.

Plukovník se lekl a vzápětí si uvědomil, že střílel někdo z mužů ukrytých pod stromy. Všichni automaticky zaujali obranné pozice a odjisti zbraně. Podplukovník Tichý se tvářil provinile a svůj revolver držel na otevřené dlani jako horkou bramboru.

„Pro boha živého, proč si to nezajistíte?“ reagoval Fryč naštěně. „Teď už to můžeme opravdu zabalit.“

Ani jedno okno okolo náměstí se však neotevřelo ani nerozsvítlo. Byl to divoký kraj a čím dál divočejší. Lidé si zvykali do ničeho se nemíchat, nevystřkovat nos, nevidět a neslyšet. Aprílové počasí hnalo po nebi těžké, vodou nacucané mraky, vítr fičel mezi kopci a mimo městečko vše pohlcovala hutná, téměř hmotná temnota.

„Půl dvanácté,“ konstatoval plukovník zklamaným hlasem. „Měli jste pravdu, byla to provokace.“

A pak uviděl muže, který se vynořil z jedné temné uličky a zvolna kráčel ke kostelu. Prošel řetězem hlídek, aniž se ozvalo smluvené znamení, a navíc přicházel z opačné strany, než bylo domluveno. To mohlo znamenat, že místní krajinu dobře zná a mohl městečko nejprve obejít, než se vydal k náměstí. Střední postava, hnědý hubertus, klobouk. V každé ruce objemný a těžký kufř. A ještě k tomu velkou roli papíru pod paží. Tento muž chtěl být nenápadný? Vypadal jako strýček z Ameriky v černobílém filmu v Bio ilusion. Tichý s Fryčem souhlasně zavrtěli hlavami v záporném smyslu. Tohle nemohl být on. Muž ale došel ke kostelu, poskládal

okolo sebe hromadu krámů a začal si seřizovat hodinky. To bylo smluvené identifikační znamení.

O několik minut později se již služební limuzína řítla nočními silnicemi k chomutovské konspirační vile. Kárl neměl času nazbyt. Před svítáním musel překročit hranici nazpět do Říše. Druhým vozem jel ozbrojený doprovod. Byli zde, v severních Čechách, sice doma, ale přece stále zjevněji na nepřátelském území.

Ve vile se Kárl choval jako v přirozeném prostředí. Muž střední postavy, nesnažil se utajit vzpřímený vojenský postoj. Krátce ostříhán a hladce oholen, modré oči a energická brada. Byl naprosto klidný a mluvil jen německy. Události nyní dostaly rychlý spád. V kufrech byly vzorky zboží. Jeden kufr obsahoval materiály, které mohl Kárl postrádat, ve druhém byly dokumenty k ofotografování. Laboratoř pracovala na plné obrátky. Čtyřhodinový rozhovor s Kárlem byl celý nahráván v odděleném pokoji. Důstojníci rozvědky běhali z místnosti do místnosti s vyvalenými očima. Kárl o sobě mnoho neprozradil. Kromě finančních důvodů prý hrál v jeho vlastizradě roli také nesouhlas s nacistickým režimem a svatba s uvědomělou Lužickou Srbkou. Řekl, že částku 100 000 marek chápe jako úvěr, který si postupně odpracuje. Toto jsou pouhé vzorky.

„Vzorky!“ zasténal později, po návratu do Prahy, plukovník Moravec. „Jsou to jen vzorky!?“

Zmíněné vzorky představovaly kompletní plány německého krytu hranic v bavorském, saském a slezském pohraničí, rozložení vojsk v první fázi válečných opatření, včetně náčrtů a podrobné dokumentace. Tyto vzorky byly penězi k nezaplacení. Chyběla zpravodajská část, což prozrazovalo, že Kárl je zkušeným důstojníkem německého Abwehru. Zmíněné vzorky dále obsahovaly k plukovníkovu zděšení také kopie svědčící o tom, že Němci vědí vše o československém krytu hranic.

„Starýho z tohoto určitě raní mrtvice,“ poznamenal velitel operačního oddělení plukovník Procházka. „Není pochyb o tom, že dokumenty jsou pravé. A není pochyb ani o tom, že zrádce je také odborník-specialista.“

„To nám ale usnadní pátrání,“ mínil Moravec. „K informacím obsaženým ve vyzrazeném plánu mělo v rámci Wehrmachtu přístup jen několik desítek důstojníků. Poměrně úzký okruh pátrání, myslím. Nu, čeká nás práce. Pokud zjistíme skutečnou identitu tohoto Kárla, máme ho v hrsti a bude muset tančit podle našeho pískání. Jinak jsme zatím odkázáni jen na to, co sám uzná za vhodné nám předat. Je totiž docela dobře možné, že ten starý lišák Canarias hraje jen nějakou zpravodajskou hru s Heydrichovou SD a hraje ji přes nás.“

Dále tu byly originály rozkazů dokazujících řízení podvratné činnosti sudetských Němců vydané Abwehrabteilung. To naznačovalo, že Kárlův původ nebude v Sudetech, protože těmito dokumenty by škodil soukmenovcům doma.

„Držíme v ruce nezvratný důkaz o tom, že hnutí sudetských Němců není jen spontánním lidovým hnutím. Konečně!“

Kárl – napříště klíčový československý agent A-54 neboli Voral – byl odvezen zpět do Kraslic a ještě před svítáním překročil hranice s kufry tajných dokumentů v rukou a také 100 000 říšskými markami v kapse.

9. KVĚTEN 1937 – PRAHA

Plukovník Moravec se snažil postavit se v prezidentově pracovním způsobem, aby jeho vyšší postava příliš nekontrastovala s malou a subtilní postavou Benešovou. Velmi dobře věděl, že otázka postavy je jednou z mála záležitostí, v nichž tento suchar nemá své emoce příliš pod kontrolou. Beneš byl alergický na vysoké a urostlé lidi. Jaký to rozdíl mezi tímto mužikem, mistrem intrik a diplomatických kliček, a slavné paměti Masarykem, vysokým, přímým mužem jasného pohledu a autority bezmála královské. Tenhle malý narcis se pachtil po výhře a po úspěchu, Masaryk chodíval za pravdou. Dokonce i fotografové měli nařizeno nezabírat prezidenta z takových úhlů, které by příliš zdůrazňovaly rozdíly v postavách přítomných mužů.

Prezident Beneš si šéfa československé rozvědky předvolal po patnácti měsících od svého nástupu proto, aby si poslechl hlášení o vojenské situaci Německa. Šéf II. oddělení hlavního štábu generál Hájek se ale vymluvil na pracovní vytížení a vyslal svého zástupce. Ostatně, byl to Moravec, kdo Voralu zverboval a kdo jeho materiály analyzoval.

Plukovník František Moravec si s ulehčením sedl na nabízené křeslo. Víno zde bylo připraveno jen pro něho, Beneš měl ve sklenici čistou vodu a uprostřed stolu mísu s ovocem. Plukovník znervózněl z toho, že si zde nemůže zapálit lulku. Beneš byl totiž přísný nekuřák a snad nikdy v životě se nedotkl alkoholu. Moravce napadlo, zda Beneš vůbec konzumuje maso? Jak jsou si tihle chlapičci s vášnivou touhou ovládat jiné a vézt se na vlně moci podobní. Nakonec Hitler byl totéž v jiném vydání. Dokonce vegetarián a snad i homosexuál. Stejný skrček se skrčkovskými mindráky.

Zahájil výklad na vyzvání. Shrнул všechny své zpravodajské prameny i jejich věrohodnost a stupeň ověření. Téměř po půl hodině se prokousal k samému jádru informace.

„Podle našich zpráv nyní německý Wehrmacht sestává z 21 divizí, rozdělených do pěti armádních skupin. Podle odhadů se tento počet může za mobilizace

zdvojnásobit. Pro více vojáků nemají Němci výzbroj a výcvik dalších ročníků postupuje pomalu. Povinnou vojenskou službu zavedli teprve před dvěma roky. Zatím tedy mohou postavit do pole přibližně stejný počet vojáků jako my, ale nejméně polovina z toho by byli veteráni ze světové války s výcvikem, který naprosto nevyhovuje současným podmínkám. Koncem roku a začátkem příštího roku pravděpodobně vzroste počet německých divizí na 38, čímž by vyrovnali počet slušně vycvičených mužů s námi. Víme, že nyní mají asi 5 polopancéřových divizí a poslední jezdecká divize bude motorizována do konce roku. To ovšem nemusí nic znamenat, protože Němci nikdy nemohou všechny tyto síly postavit proti Československu. Musí vždy udržet přiměřený ozbrojený kontingent v Prusku na Baltu a především na Rýnu. Německo postrádá velké vojenské výcvikové prostory, takže jejich divize, sbory a armády budou trpět nedostatečnou secvičeností co do manévru velkých formací. Co se týče Luftwaffe, je počet letadel již nyní vyšší než počet britských letadel. Koncem roku bude Luftwaffe silnější než francouzské letectvo a RAF dohromady. To by mohl být problém, protože naše protiletadlové dělostřelectvo je slabé a také naše letectvo již vyžaduje přezbrojení. Podle analýz jejich vojenského výcviku máme poměrně jasnou představu o jejich novém způsobu boje, který stále propracovávají. Vlastně se nejedná o nic nového. Je to stále ta pruská mobilní válka s rychlými křídelnými obchvaty a obklíčováním nepřitele. V minulé válce nemohli svoji osvědčenou taktickou doktrínu použít, protože se vytvořily statické fronty a děla i kulometry zmrazily pohyb na bojišti. Aby obnovili ve válce možnost manévru, musí mít prostředek, jímž by frontu prorazili a pronikli do týlu protivníka rychleji, než ten stihne přisunout zálohy. Vsadili na tanky, které bude doprovázet pěchota na nákladních automobilech a lehčí dělostřelectvo také tažené automobily. Těžké dělostřelectvo jim mají nahradit střemhlavé bombardéry a letectvo vůbec. Takže můžeme očekávat masové nasazení tanků v součinnosti s útočnými, zvláště pak střemhlavými bombardéry a rychlou motorizovanou pěchotou. Všechna síla bude vždy soustředěna do jednoho bodu, kterému říkají *schwerpunkt*.“

„Víme o té metodě něco bližšího?“ zajímal se Beneš. „Říkáte, že máme jasnou představu? Už ji Němci někde vyzkoušeli?“

„Ano,“ kývl Moravec. „V praxi byla tato taktika vyzkoušena a precizována nedávno ve Španělsku. Jde o to, že v každé obranné linii se vyskytují skuliny a mezery, slabá místa. Zaútočí na linii malými oddíly nebo jen rotami a prapory v různých místech. To donutí obránce, aby odhalil svá postavení, hlavně pozice dělostřelectva. Rozvědka odhadne slabší místa linie. Tam vybrané rychlé jednotky útočníka provedou infiltraci a vniknou do mezer v obraně. Letectvo likviduje dělostřelecké baterie, které odhalily své pozice. Následuje prudký vlom motocyklových oddílů a obrněné útočné vozby. Vlom je rozšířen na 1 až 2 kilometry a útočící

vojska se nestarají o krytí svých křídel. Střílejí do boků obranné linie, pronikají ke štábům, k dělostřeleckým bateriím, skladům a dopravním uzlům za linií, nato se obracejí a útočí na linii z týlu. Zatímco běžná pěší jednotka se pohybuje v terénu rychlostí 25–30 km za den, tanky a motorizovaná pěchota útočníka mají rychlost až třikrát vyšší, což umožňuje manévrování, na které obránce nestihne reagovat. Letectvo přejde ke druhé fázi a začne bránit našim zálohám, aby se soustředily či přesunuly k ohroženému úseku fronty. Kdyby teoreticky prorazili naše obranné linie v jediném bodě, budou postupovat tak rychle do našeho týlu, že nestihneme přisouvat zálohy, které by je zastavily či zpomalily. V týlu napadnou naše štáby a ochromí velitelskou strukturu, vyřadí naše dělostřelectvo a spojení. Zničí mosty, po nichž bychom mohli přisunout posily a zásoby. Kdyby takto uspěli i proti značné přesile nepřítel, promění jeho přesilu v neorganizované houfy zmatených vojáků, s nimiž si pak poradí docházející pomalá pěchota. Protože ale Wehrmacht doposud nestihl motorizovat své dělostřelectvo tak, aby stačilo manévrovat spolu s průlomovými rychlými jednotkami, zajišťuje dělostřeleckou podporu letectvo. V Aragonii se ukázalo, že moderní letectvo dokáže shodit k podpoře útoku právě tolik výbušnin, kolik vystřílí běžná dělostřelecká podpora. Pokud má ovšem k dispozici dostatek pum a benzínu, pokud disponuje dosažitelnými letišti. Tanky v útoku musí mít také zajištěn přísun maziv a benzínu. Pancéřová divize Wehrmachtu disponuje přibližně 300 tanky nepřiliš dobré kvality, ale dostatečné rychlosti. Rychlost je při této taktice skoro důležitějším faktorem než pancíř nebo kanón tanku. Když budou rychlejší, budou si moci nepřítel vybírat a silnějšímu se vyhnout. Ovšem pokud by do týlu nepřítel pronikly pouze nedostatečně vyzbrojené tanky a obrněné vozy, bez podpory vlastní, stejně rychlé pěchoty, neuspějí. Pokud je nám známo, nestihli ještě motorizovat dostatek pěších jednotek k podpoře tankových vlomů, ale mají rychlé motocyklové kulometné prapory.“

„Takové vojsko jistě není budováno jen pro obranu,“ smutně pokýval hlavou Beneš.

„Ne, to nikoliv,“ souhlasil Moravec, „ale nebezpečí bych neposuzoval jako okamžité. Alespoň nikoliv, dokud nebudou dokončena jejich západní opevnění. Ovšem vypadá to, že dokončení západního valu časově synchronizují s dobudováním své útočné armády. To bude, dle našeho odhadu, na podzim nebo na přelomu roku. Ze strategického hlediska zde reokupace Porýní představuje přímé ohrožení Rakouska. To by naše obranné linie prodloužilo o nekrytých 600 kilometrů a značně by to zhoršilo naši situaci. Taktika, kterou jsem popsal, se hodí spíše pro rovinný terén a jistě by neuspěla proti hornatým a opevněným úsekům našeho pohraničí se silně strážnými řídkými komunikacemi. Jistě jsou Němci schopni bodově proniknout a prorazit do našeho týlu, ale zde by nedokázali manévrovat kvůli terénu a našim

zálohám by stačilo počkat si na ně na té či oné jediné silnici, kterou by mohli použít. Terén jižní Moravy ovšem takovou možnost průlomů a následného rychlého manévru v týlu nabízí. Vezmeme-li v úvahu, že francouzská armáda by nám mohla přijít na pomoc pouze rychlou ofenzívou údolím Mohanu, je jisté, že západní opevnění budou po obsazení Porýní budována především tak, aby tento zásah znemožnila. Rakousko je již ohroženo bezprostředně, což naznačuje ostentativní odklon tradičního Mussoliniho zájmu o patronát nad Vídní do Středomoří...“

Plukovník Moravec zaznamenal nevoli u prezidentově obličejí. Ach, jistě, vzdálil se od čistě vojenských hledisek a dotkl se mezinárodní politiky. To si dovilil něco, co mu podle názoru mistra diplomacie nepřísluší. I kdyby měl Moravec tisíckrát pravdu, stejně na něho bude Beneš nyní hledět jako na drzouna, který neví, co mluví. Nikdo přece nemůže rozumět politice a diplomacii lépe než on. Byl uhlazeným politikem ještě v době, kdy Hitler prodával dopisnice.

„Pane prezidente,“ důrazně naléhal Moravec, „je zde jeden velmi vážný aspekt, o němž musíte být informován. Intenzita německé zpravodajské činnosti proti našemu území maximálně vzrostla během posledních několika měsíců. Jen v roce 1936 bylo dopadeno více než 2 900 špiónů. Zintenzivňuje se též maďarská zpravodajská činnost proti nám. Zřejmě je koordinována s Berlínem. Žádná země, ani Německo, si nemůže dovolit financovat a udržovat zpravodajskou činnost na takové výši příliš dlouhou dobu. Z toho vyplývá, jsou-li naše kalkulace správné, že rok 1938 bude pro Československo velmi důležitým rokem. Říše začíná ve zvýšené míře používat sudetoněmecký problém k rozložení našeho státu zevnitř. Henleimovi se již daří rozvířit sudetoněmecký problém tak, že se z něho stává celoevropská záležitost...“

„Jistě, jistě, v zásadě s vámi souhlasím,“ přerušil Beneš Moravcův monolog a nasadil v obličejí skeptický výraz.

Moravcovi poklesla ramena. Znal tu větu. V zásadě s vámi souhlasím, to v Benešově slovníku znamenalo kategorický, diplomaticky vyjádřený nesouhlas. Zpravodaj si uvědomil, že zvolil nešikovný postup. Beneš nyní, i kdyby mu bylo cokoli dokazováno a dokladováno, zaujme právě opačný postoj, jen aby mohl oponovat a poučit svoji oběť, neboť tím, že plukovník si dovilil zasáhnout do politických úvah, docílil téhož, jako kdyby se byl na počátku rozhovoru nechal vyfotografovat těsně vedle malého Beneše. Prezident nyní již hovořil s blahosklonnou shovívavostí jako otec poučující malého kluka.

„Sudetoněmecká otázka je důležitá, co se obrany týče,“ přiznal. „Ale nic neukazuje na to, že by se Hitlerovi mohlo podařit vytvořit ze Sudet předmět pro mezinárodní arbitráž. Je možné, že použije násilí, ale v tom případě se můžeme plně spolehnout na námi vytvořený systém spojeneckých smluv. Nezapomínejte,

že celková síla našich spojenců je stále mnohonásobně vyšší než německá. A to nepočítáme Anglii a Polsko, které by v případě napadení byly jistě na naší straně. Nepochybují, že německý generální štáb bude v tomto světle posuzovat situaci realisticky. Hitler možná na blízkou budoucnost cosi proti nám připravuje, ale v tom případě bude tato akce zákonitě neúspěšná a nutně přivede jeho pád. Takové režimy, jako je Hitlerův, založené na násilí a zaměřené na nejnižší lidské instinkty, musí padnout svým prvním neúspěchem. To je sociologický zákon.“

„Pane prezidente,“ upozornil Moravec na závěr, „na příští zpravodajské konferenci za několik týdnů mám v úmyslu upozornit naše francouzské kolegy na tuto svoji interpretaci zvýšené německé špionážní činnosti proti nám. Ostatně, v poslední době se mi zdá, že postoj francouzské zpravodajské služby vůči nám není zvláště povzbuzující. Mají před námi tajnosti a není to zdaleka ona otevřená spolupráce jako kdysi. Začíná mi to dělat další vrásky.“

„Vy jste profesionální pesimista,“ usmál se Beneš, spokojen, že se mu konečně podařilo přiměřeně pojmenovat problém této znepokojující rozmluvy. „Ale to je ve vašem případě více než správný postoj. Představuji si, že profesionální zpravodajec jím musí být, a já vás rozhodně nechci zrazovat od toho, abyste byl ve střehu dnem i nocí. Vy pracujete dobře a musíte se snažit ze všech sil získávat zprávy o možném nebezpečí. Pokud cokoliv důležitého odhalíte, ozvěte se a já vás přijmu.“

Plukovník Moravec si v duchu na oplátku pojmenoval Benešův problém jako problém přesvědčeného optimisty a maně si vzpomněl na jistý výrok Anthony Edena, který tento britský konzervativní politik pronesl přede dvěma roky, po jakémsi rozhovoru právě s Benešem: *Člověk musí být asi optimistou, aby mohl být Čechem.*

20. KVĚTEN 1937 – AMSTERODAM

Brněnský novinář Bedřich Golombek seděl v lehkém ratanovém křesle na terase hotelu a zabýval se kontrolou a přezkoušením firemního fotoaparátu, který si konečně směl vybalit ze zapečetěného vaku. Podle úmluvy, kterou podepsala letecká společnost s německými úřady, musely být fotoaparáty cestujících při přeletu nad Německem zabaleny v zavazadlovém prostoru. Letecká trasa byla určena stranou od čehokoliv významného, zahlédnutelného shora. Bylo to tak zjevné, že si toho všimlo i několik nezkušených redaktorů cestujících do Nizozemí na pozvání tamního ministerstva kultury.

Starosta Amsterodamu seděl v jiném ratanovém křesle na druhé straně kulatého stolku a neustále hovořil do slaneho větru, který, přes svoji ostrost a sílu, již voněl jarem. V řeči se co chvíli vracel k válce. Téměř to vypadalo jako nějaká fascinace dávnými bojovými zážitky. Redaktora Golombeka napadlo, že starosta je snad zaníceným pacifistou, a jak to u pacifistů bývá, neustále potřebuje hovořit o válce a násilí.

„Vaše země se ale války nezúčastnila,“ namítl kdosi.

„Válka nikomu nepřináší požehnání,“ trval starosta zarputile na svém tématu. „Ani tomu, kdo ji začne, ani vítězi, ani poraženým.“

„Ale, pane starosto, vaše země byla přece úplně ušetřena a myslím, že se nedotknu vašich citů, když si dovolím říci, že dokonce na válce jako neutrální stát vydělala.“

Starosta se pobaveně usmál. „Na válce nikdo nevydělá, i když se mu zdá, že něco snad plyne do jeho pokladny. Já vás co nejdůtklivěji před válkou varuji! Vyřídte to prosím všem svým krajanům. Nikdo nevydělá a všichni prodělají.“

Krátce po poledni se starosta zvedl, ukončil oficiální uvítání a odjel za svými povinnostmi. Rozhovor se stočil do ztracena. Čeští redaktori se také rozešli za

svými kontakty nebo prostě jen za různými kulturními podněty. Redaktoru Golombekovi se však podivný rozhovor s první osobou města brzy začínal jevit v jiném světle. Za dvě hodiny po sedánku na terase měl domluvenu schůzku s vysokým úředníkem holandského ministerstva zahraničních věcí. Holanďan se nejprve tvářil poměrně nepřístupně a redaktor se z něj velmi obtížně pokoušel vymámit nějaké podklady pro svůj chystaný článek o životě německého obyvatelstva za západní hranicí Říše. Náhle však z úst úředníka padla nečekaná otázka.

„Jakou vy, pane redaktore, máte funkci v armádě?“

Golombeka dotaz dokonale zmátl.

„Já jsem civilista, proč se na to ptáte?“

„Protože u vás, u Čechů, má každý v armádě nějakou funkci. Vy všichni se přece připravujete na válku, nebo ne?“

„To snad nemyslíte vážně?“

„Ale ano. Vy se připravujete na válku a pamatujte si, že uvrhnete Evropu do strašlivého neštěstí! Vzkažte to prosím všem u vás doma, řekněte to ministrům, vládě, pište o tom v novinách, říkejte to lidem na potkání. Vy nesmíte takto hnát Evropu do zkázy!“

Golombek zalupal po dechu, ale úředník náhle nebyl k zastavení.

„Mluvím k vám nyní jako váš přítel, jako člověk k člověku. Vy děláte Němcům strašlivé psí kusy. Vy se chystáte na Německo, ačkoliv nevím, co z toho můžete mít. Vy je dráždíte a neuvědomujete si, že taková velmoc si to nedá jenom tak líbit. Proboha vás prosím, řekněte to tam u vás doma. Lidé, mějte rozum!“

„Já žasnu, že vysoký úředník zahraničního ministerstva Jeho Veličenstva má takové...“ nadechl se Golombek, ale jeho protějšek si nenechal vzít slovo.

„Prosím vás, teď ne úředník, ale váš přítel, váš osobní přítel, který se vás nechtěl dotknout. Nebudte pobouřený a nezlobte se na mne, myslím to s vámi dobře, s vámi, s vaší paní, vašimi dětmi, také s vaším bratrem a s vaší matkou, s vašimi spoluobčany. Nedrážděte ty Němce! Nespoléhejte se na nic a na nikoho tady na Západě. Hleďte se s nimi dohodnout, vždyť oni jsou také slušní lidé a dohoda je možná, o tom jsem přesvědčen!“

„Ne!“ zatřásl Golombek rezolutně hlavou. „Já vím, vy tady na Západě si možná myslíte, že střední Evropa je už asijská step plná zlodějů koní, lhářů a nerozumných proradných národů, ale to se velice mýlíte. Pokuste se, pane, poslouchat někdy něco jiného než Goebbelsovu propagandu. Pokuste se naslouchat jiným zdrojům, než jsou ty německé!“

Redaktor Golombek hovořil ještě dlouho. Vysvětloval, že na československých letištích doopravdy nepřistávají a necvičí sovětsí piloti. Byly mu předloženy fotografie s vysvětlujícími titulky v němčině, podle nichž to měly být snímky rozvalin

německých škol pobořených českými vlastenci. Golombekovi se orosilo čelo. Náhle a bez varování stanul tváří v tvář obludné, perverzní a nesmírně silné a přesvědčující lži. Mohl jen donekonečna opakovat, že tomu tak není, že toto je doopravdy lež. Ministerský úředník argumentoval tím, že tyto pobořené školy musely být někde takto vyfotografovány, aniž ho vůbec napadlo, že se zdaleka nemusí jednat o snímky škol, že rozvaliny na snímcích mohou být jen trosky budov, které se bourají, tak jako se staré budovy bourají všude na světě. Vysvětloval a cítil svou bezbrannost proti síle té lži. Cítil nedůvěřivost ministerského úředníka. Cítil, že tento muž nemá daleko k tomu, aby redaktora začal považovat za malého prolhaného kluka, který rozbil okno a nyní zatlouká a zatlouká. Znovu se zpotil, když si domýšlel, jak dlouho jsou již lidé v těchto zemích krmeni takovou lží, že je pro ně natolik těžké zjistit a rozeznávat pravdu.

Golombek vysvětloval, že v Československu se úřaduje dvojjazyčně například i v takovém městě, jako je Brno, a na dalších místech, kde to ani zákon nepředepisuje, neboť zde není předepsaných 20 % německého obyvatelstva. Líčil vybavenost německých škol v Brně, která je nesrovnatelně lepší než vybavenost škol českých, zval úředníka do Československa, aby se na vlastní oči přesvědčil, jak se věci mají.

Odcházel až pozdě v noci, doprovázen shovívavým, ale smutným úsměvem ministerského úředníka. Ještě jednou zopakoval své pozvání. Úředník přislíbil, že jistě přijede. Nepřijel nikdy. Asi se mu příliš nechtělo do té malé země prohnaných a cynických lhářů.

Během zbytku svého pobytu se Golombek zaměřil na to, jak Holanďané vůbec vnímají Čechy, Slováky a Československo. A dospěl k závěrům, které ho stejnou měrou překvapovaly, jako rozhořčovaly. Mnozí starší Holanďané ještě před dvaceti lety žádné Čechy neznali, znali jen Rakušany. Češi se z pohledu Západu vyprofilovali jako banda zarytých nacionalistů a zpoila i bolševiků, která zneužila světové války, aby rozbila starodávnou a osvědčenou monarchii. Poté vytvořili vlastní stát, v němž uvěznili jiné národy, čímž sami sebe usvědčili z podvodu, když před tím tvrdili, že se jim jedná jen o národní samostatnost. Okradli vlastní šlechtu i církve a každého, kdo nešel s nimi. Pod záminkou boje s bolševiky kradli i na Sibiři a pak se s bolševiky rychle domluvili. Nyní mají Češi pocit, že mohou těžit z přátelství se Západem a s jeho pomocí dále zotročovat ostatní národy. Také mají pocit, že mohou využívat přátelství se Stalinem a s jeho pomocí dělat totéž. Zřejmě tedy jde o bezskrupulózní bandu, ochotnou obohacovat se kdekoliv to jen jde, o národ permanentních revolucionářů bez úcty k hodnotám a idejím, k elitám a autoritám, k tradicím a dějinám. A nyní se – zřejmě kvůli jejich hrabivosti a mocichtivosti – dostane svět do další strašné války.

31. SRPEN 1937 – PRAHA

Velitel Československého vojenského letectva generál ing. Jaroslav Fajfr sklapl desky. Konečně mohl po uzavření všech odborných konzultací vyhodnotit výsledky mezinárodního mírového mítinku vojenských letadel v Curychu.

Po pravdě řečeno, nemohl se rozhodnout, zda se jednalo o úspěch, či naopak. Dvacátá léta přesvědčivého primátu československých strojů a letců byla rozhodně pryč. Německé stíhačky Bf 109 byly skvělé stroje se schopností dosáhnout vysokých rychlostí. V tom se jim Avie nemohly rovnat, ačkoliv co se týkalo stoupavosti a manévru, Avie stále ještě představovaly velmi ostrou konkurenci. V kategorii stoupání a sestupu do 3 000 metrů ale B 534 s německými stroji prohrály. Zpočátku vše vypadalo nadějně, protože ve výstupu byly Avie jednoznačně rychlejší. Němci vše dohnali při sestupu. Na celokovové jednoplošníky Bf 109 s jejich stavitelnými vrtulemi už Avie nestačily⁵. Jak vyšlo později najevo, německá letadla létala na sto-
oktanový benzín, kdežto československá lihobenzínová směs Biboli poskytovala jen 85 oktanů, což snižovalo výkon.

Generálovi mohlo být líto, že se českoslovenští letci nezúčastnili nadějně kategorie, závodu ve výškovém letu. V této kategorii dosáhl vítěz výše 9 000 metrů za 22 minut. Důvod československé neúčasti byl prostý: Nebylo žádoucí, aby potenciální nepřítel zjistil, že odlehčené dvouplošníky Avia B 534 dokážou totéž do 17 minut a v 8 000 metrech je tento stroj průměrně už za 12 minut. Tento údaj byl velmi důležitý, protože při vzdušných soubojích stíhacích strojů jsou ve výhodě letouny útočící z výšky. Kdo tedy dříve dosáhne jisté výšky, získává při souboji výhodu, kterou mohly německé moderně vyhlížející stroje pouze do jisté míry eliminovat rychlostí horizontálního letu.

Pro některé kategorie sportovních akrobatických výkonů nemělo čs. letectvo vhodný stroj, avšak Avia B 122 hladce zvítězila v akrobatické kategorii motorů do 20 dm³.

Pak zde byl alpský okružní let, rychlostní závod na 367 km ve vysokohorském terénu, se startem a přistáním v hlubokém údolním zářezu. Zvítězil tovární zalétávač Seidelmann časem necelých 57 minut. Opět ty zpropadené stavitelné vrtule a přistávací klapky. Na trati se projevila rychlostní převaha Bf 109, ale českým pilotům se podařil husarský kousek, když získávali čas startem přímo proti vysokohorským štítům a již při stoupání nasazovali na kurz, zatímco všechny ostatní stroje získávaly výšku opatrným kroužením v údolí.

Jednoznačným úspěchem Čechoslováků byl skupinový závod jednomístných letounů. Generál však dobře věděl, že piloti získali výhodu tím, že mezi zahraniční řadové vojenské stíhačky nasadili vlastní akrobatické stroje B 122. Naproti tomu ztratili celých 32 trestných bodů tím, že nasadili jen sedmičlennou skupinu vzdor propozicím, které předpisovaly devět strojů. Přesto však byl náskok vítězných Čechoslováků nesporný a v bodovém ohodnocení vysoký.

Němci předvedli v Curychu stroje Bf 109 V8, Bf 109 V9, Bf 109 B2 s kompletní výzbrojí, Bf 109 V10, Bf 109 V13. S „Vé desítkou“ Udet při zkouškách havaroval. Vše nasvědčovalo tomu, že Němci mají stíhačku Bf 109 již v řadové službě. Také zprávy rozvědky ze Španělska to potvrzovaly.

Generál Fajfr sklapl desky. Nemělo smysl hodnotit výsledky soutěže v kategoriích úspěch–neúspěch. To byly přece sportovní kategorie. Jediná měřítko, která vojáka mohla zajímat, se týkala možného budoucího ozbrojeného střetu na nebi. Zde byl závěr jednoznačný. Tento rok, nejdříve ještě příští, mohlo československé stíhací letectvo nějakou dobu vzdorovat převaze německých samonosných jednoplošníků, o bombardérech nemluvě. Nemohlo však v žádném případě zvítězit a nemohlo ani pomýšlet na to, že by Luftwaffe zahnal na útěk. Avia B 534 sice ještě nebyla úplně k nepotřebě a nějaké ztráty by nepříteli jistě způsobila, ale každým měsícem byla hodnota této stíhačky menší.

Generální štáb čekala tvrdá jednání se zástupci leteckých podniků. Ostatně již v květnu oznámilo MNO továrně Avia, že nadále bude armádou objednávan jen a pouze nový nadějný dolnoplošník B 35.

ZÁŘÍ 1937 – PRAHA

František Kubka, bývalý redaktor Prager Presse a od června zaměstnanec tiskového odboru ministerstva zahraničních věcí, stál mezi tichými stotisícovými zástupy, které lemovaly karlovarskou silnici vedoucí do Prahy od Lán. Zdi budov se přízračně a mihotavě leskly ve svitu pochodní, jež nesli jezdcí v husitských kapalinách doprovázející dělovou lafetu s černou rakví. Celý pohřeb se odehrával v pochmurné, truchlivé atmosféře středověku. Mělo to daleko do pyšné a nafoukané teatrálnosti, jakou mohl člověk spatřit při pochodňových průvodech nacistů v Norimberku či Mnichově. Toto byl smutek a tíseň, příznak katastrof a zítřků, které se již nikdy nerozední, ale zároveň zařaté zuby a odhodlání sahající za hrob. Nešlo o divadlo, vše bylo skutečné. Hudba začala hrát smuteční pochod. Smutek je vždy skutečnější než frenetický jásot.

„Není to do zpěvu, že?“ poznamenal muž atletické postavy, zachumlaný v lehkém plášti.

„Ani do pochodu,“ souhlasil Kubka. „My Češi neradi pochodujeme.“

„Ale neměl by nás k tomu nikdo nutit,“ mínil muž, jako by chtěl setřást tíseň. „Pochodujeme sice neradi, ale jakmile se dáme na pochod, bývá to hrozné a jen tak se to nezastaví. A tohle je špatné znamení ve špatnou dobu.“

„Beneš s ním pracoval po celých dvacet let,“ uklidňoval se Kubka. „On to zvládne. Zná jeho politiku jako své boty...“

„Velkého muže nahradí malý,“ oponoval mírným hlasem atlet. „To nebyla Masarykova politika, ale Benešova, už celá ta léta. Masaryk nedělal politiku. Masaryk učil a vedl. Pravda, čest, poctivost, pracovitost a morálka. Věřte mi, pane, já Beneše znám. Hrával jsem s ním kdysi za Slávii fotbal. Je to suchar, pedant, je pilný, to ano, ale ducha postrádá. To se nedá naučit. To je od Boha a buďto to člověk má vždycky, nebo to nikdy nezíská. Masaryk se to nemusel učit. Prostě takový byl.“

„Masaryk, to byl prorok,“ souhlasil Kubka, „Beneš je jeho zapisovatel.“

„Je hrdý a trpělivý,“ sděloval muž monotónním hlasem. „Už tehdy, na hřišti. Ani se nehnul, když do něho odevšad strkali. Všechno vydržel. I fauly. Nerozčíloval se a nic hned neoplácel. Nikdy neopustil svou pozici a vždycky se usmíval, protože čekal na svou chvíli. Nikdy ale na nic nezapomínal a nakonec všechno vrátil i s úroky. Když přišlo vítězství a radost, nikdy nikoho neobjímal ani neposkakoval nadšením. Vždycky se kontroloval a fanaticky ctil kapitána. Jenže teď je kapitánem on a to není dobré. Člověk, jako je Beneš, pracuje skvěle, ale musí mít svého kapitána.“

František Kubka užasle naslouchal přesným charakteristikám bývalého fotbalisty. Nakonec si sám povzdechl.

„Je to paradox, ale zdá se mi, že Masaryk věřil v ideu, kdežto Beneš věří v Masaryka.“

„A to nestačí,“ odpověděl muž, než se rozloučil a odkrácel do tmy.

5. LISTOPAD 1937 – BERLÍN

Plukovník Friedrich Hossbach srovnal zápisy a dokončil sestavování konečného protokolu. Byla to jeho práce. Povinnosti zapisovatele Führerovy vojenské kanceláře pokračovaly po ukončení zvláštní konference na říšském kancléřství ještě dlouho do noci. Stenograficky zachycené obsahy jednotlivých projevů a proslovů bylo nutno uspořádat, zbavit nevhodných výrazů a přeložit do odborné terminologie podle toho, zda jsou zápisy určeny politikům nebo čistě jen pro vojenské účely. Také bylo třeba připravit stručné výtahy podstatných obsahů.

Plukovník Hossbach dokončil všechny své povinnosti, ale přesto se nechystal odejít. Založil do stroje ještě jeden list papíru a důsledně opsal zvláštní protokol z předchozího jednání.

Konference – RK 5. 11. 1937

Přítomni: Vůdce, ministr války gen. polní marš. Blomberg, vrchní velitel branné moci gen. plk. svobodný pán von Fritsch, vrchní vel. námořnictva gen. adm. dr. h. c. Reader, vrchní vel. letectva gplk. Göring, ministr zahraničí svobodný pán von Neurath, zapisovatel plk. Hossbach.

Výtah z Vůdcovy řeči:

- Vůdce se rozhodl pro závažnost tématu projednávat záležitost v úzkém kruhu. Je pravděpodobné, že by širší účast způsobila rozruch v mezinárodních kruzích. Jeho prohlášení je výsledkem podrobných studií a zkušeností ze čtyř a půl roku vlády. Základním tématem je další směr a rozvoj zahraniční politiky Německa. Kdyby Vůdce zemřel, má být protokol pokládán za jeho poslední vůli a politickou závěť.*
- Cílem německé politiky je zvětšení životního prostoru pro ucelené rasově čisté těleso 85 milionů Němců. Pokud by k rozšíření a sjednocení národa nedošlo, nastoupí sterilita a nárůst vnitřního napětí sociální povahy, pokles porodnosti*

a hospodářská krize. Je třeba řešit zajištění vyživovací situace národa a zajištění zdrojů surovin.

- *Kdyby se expanze Německa uskutečnila zesilováním jeho pozic v zámoří zřizováním kolonií, vyvolalo by to okamžitou reakci koloniálních mocností a válku, na kterou není Německo doposud připraveno. Přírozenějším směrem rozšiřování životního prostoru se jeví střední a východní Evropa. Protože nelze nalézt žádný prostor bez majitele, je třeba počítat s lámáním odporu, s rizikem i porážkami, ale zde je možno dosáhnout největšího zisku za nejmenší cenu. Otázkou zůstává, kdy a jak se expanze uskuteční.*
- *V období let 1943–1945 je situace nejpříznivější. Výstavba armády a budování důstojnického sboru budou dokončeny a výzbroj bude moderní. Odkladem nastává nebezpečí, že výzbroj zastará a tajemství zvláštních zbraní nebude zachováno. Získávání záloh je omezeno, se staršími ročníky již nelze počítat.*
- *Po roce 1945 bude na vzestupu naopak vyzbrojování armád jiných zemí a síla Německa relativně klesne. Pak také hrozí vzhledem k nedostatku potravin a surovin krize, kterou nelze odvrátit vzhledem k nedostatku deviz. Toto je slabý bod režimu. Nadto svět předvídá německý úder a bude zvyšovat protiopatření. Je jisto, že déle nelze čekat a jiné volby není.*
- *Kdyby sociální napětí ve Francii vedlo k vnitřní politické krizi takových rozměrů, že by zaměstnalo francouzskou armádu, pak by přišel čas k okamžité akci proti Tschechei. Stejný případ by nastal, kdyby Francie byla vázána válkou proti jinému nepříteli.*
- *Tschechei vyjadřují značnou vůli účastnit se války po boku Francie, a proto ponechat tento státní útvar Německu v zádech při konfliktu s Francií by znamenalo velkou pravděpodobnost zákeřného úderu proti Slezsku a západním směrem.*
- *Bude-li dosaženo společné hranice s Maďarskem, je možno najisto počítat s neutralitou Polska, které je zahraničně orientováno spíše proti Rusku než proti Německu. Kdyby však byla moc Německa otřesena, musí se počítat s útokem Polska proti východnímu Prusku, Pomořansku a Slezsku.*
- *Vůdce osobně věří, že Anglie a snad také Francie se již mlčky zřekly Tschechei a smířily⁶ se s tím, že tuto otázku bude jednou řešit Německo. Postup Francie bez britské pomoci je nepravděpodobný. Obranná opatření Tschechei budou každým rokem zesilována, a je tedy nutno zasáhnout co nejrychleji.*
- *Připojení Vídně a Tschechei bude znamenat získání potravin pro 5–6 mil. obyvatel (bylo by provedeno nucené vysídlení 2–3 mil. původních obyvatel). Okamžitě by tím vznikla možnost postavení nové armády o síle 12 divizí (na 1 mil. obyvatel připadá 1 nová divize).*

- *Vojenské účasti Ruska je třeba čelit rychlostí a překvapivostí operací. Snad by Rusům svázaly ruce postoje Japonska na východě. Ze současného vývoje ve Středomoří, kde se Itálie hodlá angažovat ve Španělsku a obsadit Baleáry, by bylo možno předpokládat narůstání konfliktu, do něhož se bude angažovat Francie, které půjde o přístup k severoafrickým koloniím. Tím by nastala vhodná konstelace k zásahu proti Tschechei. Vůdce hodlá tuto akci provést snad již do konce roku 1938⁷.*

Plukovník Hossbach si při prepisování jednotlivých bodů dokumentu nemohl nezpomenout na jiný dokument, který se jmenoval: *Zpráva o stavu příprav pro válečně-hospodářskou mobilizaci*. Tento dokument, který pro Führera sestavil před pouhými dvěma lety tehdejší říšský ministr financí Hjalmar Schacht, nezvratným způsobem dokladoval, že přetěžování státního rozpočtu zbrojením nastávajícího rozsahu musí nutně vést během několika let k naprostému krachu německé ekonomiky. Tehdy vzešlo pro tento dokument mnoho zlé krve, ale z Hitlerových současných závěrů vyplývalo, že jej přece jen vzal na vědomí. Rozhodl se však pro svérázné řešení. Vůdce zjevně hodlal čelit hospodářskému krachu válkou a hromaděním kořisti.

Hossbach vytáhl list z psacího stroje, složil jej i jeho kopii do dvou obálek, a dříve než obálky vstrčil do aktovky, poznamenal si na okraje dvě jména, gen. Beck a H. B. Gisevius. Pak ještě spálil kopírovací papír a odešel z kanceláře.

21. ÚNOR 1938 – PAŘÍŽ

O postojích a informovanosti USA těsně před nastávající evropskou krizí svědčí výňatek z depeše velvyslance USA v Paříži Williama Christiana Bullita státnímu departmentu USA:

Pokud jde o střední Evropu, je můj odhad velmi pesimistický. Kdyby Francie a Anglie dovolily, aby Rakousko a Československo padly do německých rukou, sklouzly by do těchto rukou následně také Maďarsko a Rumunsko. Moc Říše by se zvětšila natolik, že by i Francie byla v několika letech nevyhnutelně zničena.

Myslím, že Hitler bude dost chytrý, aby nedal Francii příležitost zasáhnout na ochranu Československa. Bude jednat, zřejmě, stejně jako v případě Rakouska. Jakmile bude Rakousko pevně v Hitlerových rukou, bude muset Beneš zahájit jednání. Tato jednání pravděpodobně skončí autonomií pro sudetské Němce, a to bude znamenat, že definitivní začlenění Sudet a Rakouska do Říše se stane jen otázkou času.

Nyní, když Chamberlain vyloučil Edena, Vansittarta a Cranbornea, tři Angličany, kteří měli nejbližší k Quai d'Orsay, zdá se být jisté, že Anglie se bude radikálně přiklánět k stále větším ústupkům Německu. Jsem přesvědčen, že Chamberlain s poměrně klidnou myslí pozoruje převahu Německa nad Rakouskem, Československem, Maďarskem i Rumunskem. Za těchto okolností má Francie poměrně jasný výběr zahraniční politiky. Buďto může pokračovat v současných stranických sporech při projednávání finančních těžkostí, nebo se může sjednotit pod národní vládou, kdy by všechny třídy, od nejchudších po nejbohatší, byly ochotny přinést maximální oběti, aby byla udržena francouzská pozice ve střední a východní Evropě. Osobně toto považuji za možnost krajně vzdálenou. Podle všech náznaků se zdá, že střední a východní Evropa sklouzne do německých rukou bez války.

11. BŘEZEN 1938 – BERLÍN

Říšský maršál Hermann Göring přecházel nervózně po koberci Hitlerovy pracovny, zatímco za širokými okny Dómu letců šustily uniformy i taneční róby vybraných hostů. Celé jedné tisícovky vybraných hostů. Muži ve fracích, diplomaté a těžko skrývaná nervozita všude kolem.

Ve vídeňském rozhlase právě domluvil spolkový kancléř Schuschnigg: „Vláda ustupuje násilí, armáda dostala rozkaz neklást odpor. Bůh ochraňuj Rakousko!“

Velvyslanci Velké Británie, Francie a Spojených států amerických zachovávali nepohnuté, kamenné tváře naznačující zdvořilou nezúčastněnost. Göringovo místo doposud zelo prázdnotou. Sněhobílá uniforma pořadatele plesu zatím stále chyběla.

V sázce bylo mnoho. Jak se zachová Itálie? Itálie, která se považuje za protektora Rakouska a před hrozícím nacistickým pučem⁸ před několika lety poslala své divize k Brennerskému průsmyku. Dají se Italové na pochod? To by zkomplikovalo situaci a kdo ví, jestli by tváře zahraničních diplomatů udržely kamennou masku dnešního večera? A co ti zatracení generálové? Copak Vůdci neustále, už tolik let, nepřipomínal nutnost podřídit velení Wehrmachtu co nejvíce kontrole strany? Göringovi opět před očima vyskočila scéna z té listopadové porady s Neurathem a nejvyššími představiteli armády. Tam Vůdce poprvé v celém rozsahu seznámil generály se svými záměry pro nejbližší léta.

„Rakousko, Československo a Gdaňsk, pro začátek. Sjednocení všech Němců v jediném státě a vytvoření silné střední Evropy pod německou kuratelou.“

„Osobně věřím,“ uzavřel, „že Anglie a také Francie jsou již s touto nevyhnutelností smířeny. Jistě, budou muset formálně protestovat, ale i oni uznávají, že má-li se Německo stát tou hrází, která zadrží bolševiky a nepustí je do nitra Evropy, musí to být silné Německo. Těmto velmocím je jasné, že by jinak musely s Rusy bojovat, dříve či později, samy. Na to jsou Angličané, Francouzi i Američané příliš

pohodlní. Silné Německo, které, dejme tomu, poskytne Západu určité záruky míru, je také z jejich hlediska nejméně bolestivým řešením. Německo představuje jedinou baštu Západu proti bolševismu. Komunismus je náš společný nepřítel. Anglie velmi touží po klidu a míru a my brzy zjistíme, co všechno bude za svůj klid ochotna zaplatit a obětovat. Chyby z Versailles je nutno napravit a západní mocnosti mají také zájem na tom, aby k těmto změnám došlo pokojně, abych tak řekl, evolucí!“

Göring v průběhu Vůdcovy řeči pozoroval rozpačité a místy i zděšené obličejové výrazy generálů. Ne, dokonce i Beck s Fritschem, Halder či Brauchitsch byli velmi dobře srozuměni s růstem Velkoněmecké říše na východ. Vyděsilo je však, že k tomu má dojít tak brzy a tak rychle. Snášeli množství připomínek a dokladovali nepřipravenost armády, pokud by nyní došlo k válce. Stačilo počkat dva tři roky a Německo bude nepřemožitelné. Generálové si nevěřili.

„Bohužel,“ pravil Vůdce, který se k maršálovi překvapení tentokrát nerozduřil. „Čas je právě to, čeho nemáme nazbyt. Sověti rychle zbrojí. Na jejich západní hranici již dnes stojí tisíce letadel a tanků. Co nevidět začnou vznášet územní požadavky na Besarábii, polské Bělorusko, na baltské státy a půjdou ještě dále, pokud se jim do cesty nepostaví odpovídající soupeř. Můžeme být tím soupeřem a zachránit Evropu před bolševickým morem, ale musíme získat přiměřenou výrobní a materiálovou základnu, mnoho levné pracovní síly a výhodnější strategickou pozici. Pouze ovládnutí české kotliny a části Polska nám může pomoci oddálit válku na východě na tak dlouho, než budeme připraveni. Češi jsou sami o sobě příliš rudí na to, aby s námi na našem úkolu spolupracovali dobrovolně.“

Zazvonil telefon. Vůdce se napřímil a sáhl po sluchátku. Jeho obličej se postupně rozjasňoval.

„Vyřídíte Ducemu,“ křičel hystericky, „že mu to nikdy nezapomenu, nikdy, nikdy, nikdy!“

Pak se Vůdce konečně podíval na Göringa, který už se i sám sobě zdál beznadějně zapomenut.

„Hesenský vzkazuje, že Duce nemá v úmyslu zasáhnout vojensky. Zajímá ho teď Středomoří. Je třeba, Göringu, abyste se šel věnovat hostům. Co nevidět odjíždím do Vídně a vy mne tu budete zastupovat. Podrobné instrukce vám ještě sdělím.“

Za hodinu se již říšský maršál Hermann Göring šklebil do kamenného obličejové britského velvyslance Nevilla Hendersona. Ten měl v náprsní kapse telegram s příkazem spojit se s německým ministrem zahraničí a přednést formální protest proti zabrání Rakouska, ale to mohlo počkat. Zatím se Henderson zmohl pouze na slabou reakci:

„Podívejte, dejme tomu, že se rakouský spolkový kancléř zachoval nemoudře, ale to není pro Německo žádnou omluvou pro to, aby vystupovalo jako utlačovatel.“

Göring byl stále napjatý, co přijde dále. Henderson pokračoval v tónu o poznání lehčím.

„Předpokládám, že se Schuschniggem a s jeho spolupracovníky bude nakládáno tak, jak je mezi džentlmeny zvykem?“

Göringova tvář se rozjasnila.

„Na to vám jako osoba pověřená zastupováním Vůdce mohu dát své čestné slovo.“

Führer měl pravdu. Oni s tím v podstatě souhlasí. Už dávno odepsali všechny ty malé státy mezi Říší a Ruskem. Tím ovšem sami zničili výsledky konference z Versailles. A pokud budeme jen trochu obratní, půjde to dokonce bez přímého válečného konfliktu. Všechny ty mrňavé státečky si myslí, že dělají velkou politiku a že jim k tomu stačí pouze vytrvale tkát pavučiny a sítě vzájemných dohod a spojenecských smluv. Ale jsou příliš malí a nedohlédnou až k tomu, o co se opravdu hraje. Všichni nakonec zůstanou zrazeni a sami, ale dozví se to až v poslední hodině, až už pro ně bude pozdě.

Henderson odešel uspokojen. Bylo po jedenácté a generalfeldmarschall požádal, aby k němu uvedli toho ustaraného a nervózního československého velvyslance, doktora Vojtěcha Mastného.

O několik dnů později se u německého ministra zahraničí Ribbentropa shromáždilo několik mužů, které se Vůdce právě uvolil považovat za něco více než za běžné uctíváče hákových křížů, zdvihající poslušně pravici kdesi u silnice. Ribbentrop zde velmi přátelsky uvítal Konráda Henleina, a dokonce jej důvěrně vzal za rameno. Po tříhodinovém rozhovoru se malý provinciální „vůdce“ spokojeně usmíval. Činilo mu nesmírné potěšení podrobně rozpracovávat Hitlerovy směrnice z předchozího dne. Dostalo se mu ujištění, že československý a také sudetský problém bude vyřešen nejpozději na podzim téhož roku. On a jeho lidé k tomu mohou napomoci velmi jednoduchým způsobem. Budou československé vládě předkládat natolik nehorázné požadavky, aby je nemohla splnit. Zkrátka a jednoduše, maximální program.

15. BŘEZEN 1938 – BUDOVA HLAVNÍHO VELITELSTVÍ, PRAHA- DEJVICE

Poněkud obtloustlý generální armádní inspektor Jan Syrový se i přes celkovou robustnost své postavy pohyboval překvapivě jistě a rychle. Když odstrčil zdobenou židli a sklonil se nad mapou, zatrásl se na celém jeho těle pouze tučný podbradek. Přísně upjatá generálská uniforma vše ostatní dokonale skryla.

„Zatím se chovají způsobně,“ poznamenal a opřel se oběma rukama o stůl. „Nemáme dosud žádné indicie, že by se kdekoli přiblížili ke státní hranici republiky blíže než do vzdálenosti 15 kilometrů.“

„Způsobně?“ ministr Machník zatáhl pod krkem za motýlka, který ho zřejmě náhle začal škrtit. „K Rakušanům nikoliv, pokud vím.“

„Ale jděte,“ rozčilil se prezidentův vojenský poradce generál Silvestr Bláha. „Vždyť je tam davy vítají s květinami. Führerův vůz se na cestě přes Linec o několik hodin zdržel, protože nemohl projet přes nadšené davy, které přišly uvítat osvoboditele, prý v počtu tak 60 000 osob.“

„Měl jsem na mysli rakouské socialisty a Židy. Těch také není málo.“

„Chtěl jsem naznačit, že se chovají způsobně k československé hranici,“ upřesnil generál.

„K diplomacii také,“ kývl Machník, „vyslance Mastného bez ustání ujišťují, že je to jen taková ta jejich ‚rodinná záležitost‘.“

„Nu, jistě a Sudetendeutsche Partei do té rodiny asi patří také. A s ní 3 miliony našich Němců.“

„Také myslím, že je to jen otázkou času,“ usoudil ministr zamýšleně a otočil se na plukovníka Moravce. „Máme již nějaké zprávy vojenského charakteru?“

Podšéf zpravodajské služby právě absolvoval velmi riskantní a dobrodružnou cestu z Londýna. Do Prahy dorazil vlakem. Jako zázrakem se podařilo, že Němci neměli nejmenší tušení o tom, že právě v těchto kritických dnech měli na svém území tuto pro ně velmi důležitou osobu.

„Něco již víme,“ promnul si plukovník hladce oholenou a energicky vyhlížející bradu. „Operaci provedly především tankové a rychlé motorizované útvary. Vrchním velením Hitler pověřil Guderiana. Dokonce jej před tím narychlo povýšil na generaleutnanta. Má oprávnění velet téměř všem rychlým svazům, včetně praporů SS.“

Armádní generál Ludvík Krejčí si významně odkašlal a dolil z karafy do sklenky vodu. Když získal pozornost ostatních, poznamenal:

„Z vojenského hlediska to lze považovat za velmi zvláštní manévr.⁹ Pancéřové sbory urazily 700 kilometrů v co největším spěchu. Za 48 hodin. Naprosto bez podpory pěchoty. Tanky se jen tak utrhlly ze řetězu. Vypadá to jako nějaká zkouška té nové ofenzivní taktiky. Jih a Tyrolsko obsazovaly čistě pěší formace.“

„Ano,“ souhlasil. Moravec. „Spíše to ale vypadá jako příprava. Zkouška schopnosti rychlého přesunu v nebojových podmínkách. Oni věděli, že rakouská armáda dostala rozkaz neklást odpor a celá její část rovnou přešla na stranu nacistů. Podle posledních zpráv ta zkouška určitě nedopadla ke Guderianově spokojenosti. Mizerné organizační zajištění, ženijní oddíly zůstaly daleko vzadu. Naprosto ignorovali logistiku, jak jsme předpovídali. Provedl to XVI. sbor. Vlastně jen 2. tanková divize doplněná o Leibstandarte SS Adolf Hitler, což je sotva více než tankový pluk. Shromáždili je v Pasově, bez jakékoliv předchozí instruktáže a bez přípravy. Štáb 2. TD prý byl dokonce celý na studijní cestě v Trevíru a divize nastoupila se zpožděním. 2. TD se přesouvala z Würzburgu, což je do Vídně přes Pasov 680 km. A formace SS to měla z Berlína dokonce celých 962 km. Generál Veiel se prý chlubil, že neměli ani mapy a musel vést divizi podle bedekru jako nějakou turistickou výpravu. Nebyl připraven žádný zásobovací konvoj. Za této situace klidně vrhli 400 tanků v jediné koloně po jediné silnici na 280 km dlouhý přesun ve sněhové bouři. Tanky dokonce musely čerpat benzín u běžných čerpacích stanic. Bez těch by se byly zastavily. Žádné zásobování municí a potravinami, jen co uvezly samy tanky. Dále vysoká poruchovost – museli odstavit celou řadu strojů, snad celou třetinu stavů. Porouchané stroje prostě nechávali stát u cesty, protože neměli ani servisní útvary. Přesto se nezastavili, dokud neprojeli celým Rakouskem. Jeli po dobrých silnicích a neočekávali žádný odpor. Za bojových podmínek by to ale dopadlo katastrofálně. Kdyby se Rakušané bránili a měli u hranic silné

dělostřelectvo, tahle kolona by po jediné silnici nedojela ani do Lince a její ztráty by byly strašné. Letectvo by Guderianovi v tom počasí pravděpodobně nepomohlo a osamělý výsadek u Vídně by odhodlaní obránci zmasakrovali. Je vidět, že Němci se teprve učí. Podruhé to provedou lépe.“

Plukovník Moravec se odmlčel. Hlavou mu táhlo mnoho nezodpovězených otázek. Informace, které právě Radě obrany státu poskytl, získalo jeho oddělení od řadových a nevýznamných agentů. Jeho zpravodajské eso, agent A-54, se totiž ze záhadných důvodů odmlčel. A to přes veškeré předchozí sliby.

„Mohou to zopakovat u nás?“ vznesl ministr dotaz na velitele armády.

„Stěží takto,“ mračil se generál Krejčí. „Pohraniční opevnění a hornatý terén by je zdržely a zablokovaly na schůdných trasách i v průsmycích. Leda jako omezený průnik, ale bez podpory pěchoty? Takové kolony tanků a vozidel v našich horských údolích po úzkých silnicích nebo jen cestách? Bez možnosti rozvíjet se do kraje? To by museli zešílet. S námi by museli válčit pěkně po staru. Dělostřelectvo a pěchota. Naše hranice s Německem se ale právě prodloužila o 600 kilometrů. Je to část bez pevnostního krytí. Mohli by se o podobný rychlý motorizovaný výpad pokusit na jižní Moravě, ale i tak by nás museli překvapit. Pokud budeme mít dostatek času provést mobilizaci a některé nezbytné destrukce na Dyji, nemá takový jednorázový průnik provedený pouze poruchovými tanky šanci na úspěch. Pokud bychom namísto pevné linie organizovali elastickou sítovou obranu, pokud bychom pak dokázali místo průniku opět překrýt a obnovit frontu, samotné tanky v zázemí nadělají něco škody, ale postupně budou likvidovány záložními útvary. Jistě k nám nevpadnou hned zítra, stihneme vybudovat alespoň polní opevnění. Postaráme se o to, aby pronikající vozba nenalezla v dosahu svého dojezdu žádné pohonné látky, a následně zabráníme zásobování. Sebelepší tanky v sebevětším množství se bez paliva zastaví a promění se v bezmocné ocelové rakve. Tahle Guderianova akce nám vlastně dává jakýsi návod, jak již naznačil bratr plukovník. Ukazuje nám, že sám Guderian i jeho noví mladí velitelé mají sklon riskovat a příliš sází na překvapení. Podceňují logistiku a trpí přílišnou sebedůvěrou.“

„Vypadá to jako sázka na překvapení,“ vzal si opět slovo armádní generál Syrový. „Potřebují úspěch ihned a rychle. Zřejmě nejsou ještě připraveni na dlouhou válku. Nemají zásoby munice a bez rumunské nafty mnoho nedokážou. My jsme ta překážka mezi Berlínem a Ploještí. Pokud nedosáhnou úspěchu v několika dnech nebo hodinách, stojí na tenkém ledě. Jestliže to zkusí, bude to náhlý přepad. Musíme mít dobré informace a předejít je. Pak se ničeho neodváží.“

„Souhlasím,“ vstoupil do diskuse ministr Machník. „Hitler možná na blízkou budoucnost něco připravuje, ale velmi tím riskuje, protože bude-li tato jeho akce

neúspěšná, přivodí jeho pád. V tom se pan prezident nemýlí, režimy, jako je Hitlerův, založené na násilí a zaměřené na nejnižší lidské instinkty, musí padnout s prvním svým neúspěchem.“

16. BŘEZEN 1938 – MOSKVA

V Moskvě se československý velvyslanec Zdeněk Fierlinger zúčastnil tiskové konference Lidového komisariátu zahraničních věcí SSSR. Fierlinger podal souhrnnou zprávu o této konferenci ministru zahraničních věcí RČS, dr. Kamilu Kroftovi. Mimo jiné v ní uvedl:

Na otázku amerických novinářů, co hodlá učinit SSSR v případě útoku na RČS, prohlásil včera Litvinov, že samozřejmě vykoná svou spojeneckou povinnost. Na další otázku, jak může pomoci, odpověděl, že nějaký koridor se již najde.

Proti připojení Rakouska protestovala vláda RČS. Francouzská a britská vláda se také omezily pouze na formální protesty. Ministr Krofta, původním povoláním historik, se před prezidentem Benešem vyslovil v tom smyslu, že Británie praktikuje svou oblíbenou taktiku lákání konkurenta do války. V roce 1853 se Britům přesně takhle podařilo vmanipulovat Rusy do války s Tureckem, pak se spojili s Francií a skočili překvapenému carovi na Krym. V roce 1914 se britské diplomacii také podařilo přesvědčit císaře Viléma, že Británie do války nepůjde, a vzápětí měl Brity i Francouze zakousnuté za krkem. Krofta tvrdil, že jisté kruhy v Británii bedlivě sledují růst obchodní, zejména vývozní bilance Německa. Před světovou válkou tato bilance převýšila obchodní bilanci Británie – a neštěstí bylo hotovo. Německo bylo poraženo velkou koalici Dohody, oškubáno jako husa a ekonomicky na dlouhá desetiletí sraženo na kolena, zatíženo velkými reparacemi. Když se vyskytly potíže, Francie v roce 1923 rychle obsadila Porýní, aby si reparace vynutila. Jenže tehle německý ministr financí Schacht je zřejmě génius a pomocí barterových obchodů dokázal během několika let prudce zvýšit obchodní bilanci Říše, aniž k tomu potřeboval devizy, aniž by potřeboval nějaké kolonie. Britové už se zase cítí obchodně ohroženi. A to je také zřejmě tajemství jejich politiky ústupků Hitlerovi. Chtějí

navodit dojem, že jsou slabí a nechce se jim válčit. Jim a celému Západu. Lákají Hitlera do války a předhazují mu tučná sousta. Mezitím zorganizují nějakou spojeneckou alianci a s cizí pomocí Německo znovu sešlápnu k zemi. Jenže to může trvat dost dlouho a poteče kvůli tomu moc krve. Možná doufají, že samotný zbrojní program, proti kterému se Schacht tolik bouří, sníží německou schopnost obchodovat. Tím spíše ale pak musí vypuknout válka.

Prezident Beneš Kroftovi oponoval s tím, že tentokrát je situace jiná, vzhledem k celoevropskému bezpečnostnímu systému. Ten ale právě selhal.

14. 3. 1938 bylo zrušeno velitelství rakouské armády a jednotky byly zařazeny do německé branné moci. Někteří vojáci odmítli složit přísahu Hitlerovi a ochota důstojníků také nebyla nikterak závratně velká. 15. 3. 1938 byl propuštěn generální inspektor armády a ministr národní obrany. Brzy nato 4 ze 7 velitelů divizí, celkem 55 % generálů, 40 % plukovníků a 35 % nižšího důstojnictva. Přes třicet rakouských důstojníků bylo ještě v březnu odesláno do koncentračního tábora – někteří z nich byli šlechtického původu z významných rodů. Mezi nimi, navzdory Göringovým slibům, měl být internován také kancléř Schuschnigg i se svou ženou.

Anschluss posílil válečný potenciál Německa zejména výrobou speciální oceli. Zásoby rakouských deviz a zlata byly v rakouských bankách o 300 % větší než v Německu. Lze se domnívat, že tato kořist zachránila Německo od bezprostředního hospodářského krachu, což byla jedna z hlavních příčin agrese. V roce 1937 se již začínaly v Německu projevovat první zásobovací potíže a před útokem na Československo bylo vážně uvažováno o zavedení přidělového potravinového systému a dalších opatření. Kvůli neustálým protestům propustil Hitler ministra financí Hjalmara Schachta.

18. BŘEZEN 1938 – BRNO

Redaktor Golombek se vrátil do redakce z tiskové konference německého politika Otto Strassera, který se v oněch dnech uvolil navštívit Brno a utrousit zde několik moudrých rad pro zpozdilé Čechy. Přehršle povýšeneckých řečí, ale nebylo toho dost ani na pořádný článek. Z celého jeho obsáhlého monologu si Golombek zapsal vlastně jen jedinou myšlenku:

Vy, Češi, jste jako člověk, který drží v ruce namířenou pistoli a volá: „Střelím, střelím!“ Ale na jeho tváři je vidět, že nestřelí. Musíte mířit a na vašich tvářích musí být vidět, že doopravdy střelíte! Jinak raději nesahejte na zbraň!

Nějaký článek však Golombek vypotit musel. Učinil tak, ale bylo to ubohé dílko. Odevzdal koncept, oblékl kabát a spěchal na nádraží, kde slíbil o šesté vyzvednout dlouholetého dopisovatele svého listu, který se natrvalo vracel z Vídně. Měl za úkol dopisovatele prozatímně ubytovat v hotelu, než se někde něco najde.

Muž, kterého vyzvedl a vedl nyní po České ulici k náměstí, téměř nepromluvil. Bylo na něm vidět, jak je nervózní, vnitřně zničený a zdeptaný.

„Už jsi slyšel tuhle anekdotu?“ pokoušel se rozvést hovor v lehčím tónu, aby pak hosta pozval někam na večeři. „To takhle běží zajíc z Německa a upaluje, až mu mezi ušima sviští vítr. Zastaví ho jiný zajíc a ptá se ho, kam utíká a proč. Nu, prý v Německu zabíjejí osly. Osly? A proč tedy utíkáš, copak ty jsi osel? A zajíc odpoví: To nejsem, ale jak jim to mám dokázat!?“

Dopisovatel se zastavil a vrhl na Golombeka užaslý, strašlivě vážný pohled. Pak ho vzal za loket.

„Kamaráde. Já jsem už dlouhá léta novinářem, viděl jsem ledacos, byl jsem v bojích a revolucích, viděl jsem frygickou čapku na svatoštěpánské koruně, viděl jsem odjíždět bývalého císaře Karla... A vždycky jsem se snažil u všeho být.

Nemusím ti vykládat, že mne jen tak něco nevyděsí, ale to, co se děje v posledních dnech, to je nad moje síly!“

Golombek se lakonicky ušklíbl.

„Taky jsem viděl ledacos a u ledačeho jsem byl. Jestli tě vyděsilo to heilování a bláznění v krátkých kalhotách a bílých ponožkách, ten křik „Ein Volk, ein Reich, ein Führer!“, pak se ti divím...“

„Zbláznil ses!?“ utrl se zuřivě dopisovatel. „To nic není, o tom nemluví. Myslím mnohem děsivější věci: Stovky letadel všech druhů a z nich vybíhající zástupy mužů s lehkými děly a kulometry, taková mračna letadel, že se vzduch třese. Sta tanků se hnalo vídeňskými ulicemi, ale ne nějakých plechovek. Kamaráde, my si tu lžeme do kapsy. Celá Evropa se krutě plete se svými vtipy o Německu. Hitler je hotový, vyzbrojený!¹⁰ A není síly, která by se mu mohla postavit. To vojsko, které jsem viděl, je dobře vyzbrojeno, motorizováno, oblečeno a je neobyčejně rychlé. Pracuje precizně, má dokonalou organizaci. A z té dokonalosti, preciznosti a rychlosti jde hrůza. Čekají nás hrozná léta! Dám ti dobrou radu. Sbal se a zmizni do Ameriky.“

„Radíš mi, abych utekl?!“

„Ano, radím ti, abys utekl. Já určitě pojedu a ty si na mne vzpomeneš ještě tisíckrát.“

„Snad vzpomenu, ale odejet nemohu. Víš, Masaryk měl pravdu, když říkal, že jsou věci mnohem horší než válka a smrt.“

„To víš, že utekl Thomas Mann?“

Nyní se v údivu zastavil Golombek.

„Zítřka to jistě bude v novinách. Ten neotálel s útekem do Ameriky. Už prý má vybavené občanství. A tenhle pán jistě nemá špatné kontakty a informace. Ten pochopil rychle, kolik uhodilo.“

To byla nečekaně tvrdá výstraha. Golombek znal příběh německého básníka a spisovatele, který v poslední chvíli stačil uprchnout před gestapem z Německa. Sám Arne Novák pro něho vymohl v rodné Litomyšli udělení občanství bez zbytečných průtahů. Také byl pyšný na svou zem, která se stala útočištěm takových duchů evropské kultury a inteligence. A jestli nyní utíká i on... To bylo děsivější než všechny ustrašené řeči o německé síle. Při téhle zprávě se zasvěceným zastavovalo srdce.

28. DUBEN 1938 – LONDÝN – PRAHA

Československý vyslanec v Londýně Jan Masaryk poslal do Prahy následující depeši, která mohla mít zásadní význam pro další strategicko-politické úvahy prezidenta Beneše:

Britský ministr války vyličil dnes přísně důvěrně vedoucím zástupcům tisku USA svůj názor na zahraniční politickou situaci. O Československu mluvil velmi pesimisticky. Nic prý nezachrání Československo před německým panstvím, dosažitelným snad i bez přímé invaze. Doslovně řekl: Osud Československa je zpečetěn. Německo se ve střední Evropě nažere dříve, než se mu postaví Západ na odpor novou válkou. Než se demokratické státy rozhodnou k odporu, budou vtěleny do Německé říše minority v RČS a jinde. Až přesáhne německá útočnost rámec Evropy směrem k zámoří, nastane válka. RČS se nemůže bránit pro odkrytou jižní hranici a Francie a SSSR nemohou intervenovat.

Není známo, zda již měl prezident Beneš k dispozici výše uvedenou depeši z Londýna, když téhož dne hovořil s britským vyslancem Newtonem. Mnohé ze záznamu rozhovoru ukazuje na to, že ano. Je možné, že prezident Beneš již od dubna roku 1938 znal dobře názory západních velmocí na věc Československa a věděl, jak se budou stavět ke vzrůstajícímu ohrožení státu sousedním Německem. Pak ovšem hrál velmi vysokou hru s velmi špatnými kartami. Pokud při tom všem věřil, že se mu podaří zachovat Československo okleštěné do té doby, než vypukne světová válka všech proti Hitlerovi, zdá se být z dnešního úhlu pohledu tato jeho víra velmi naivní formou zoufalství.

Anglického vyslance Beneš neměl příliš rád. Z chladného Brita vyzářovala povýšenost každým tělesným pórem. Basil Cochrane Newton aspiroval na titul nejméně oblíbeného zahraničního politika v Praze. Prezident Beneš znal dobře názory

svého návštěvníka na urovnání sporů Německa a sousedních národů, proto hovořil poměrně otevřeně:

„Zdá se, podle všech náznaků, že vláda Jeho Veličenstva má na vojenskou a hospodářskou situaci Československa tak chmurný názor, že z naší strany můžeme učinit jediný závěr. Měli bychom s nejvyšší možnou ochotou přijmout německou nadvládu. V Praze působí úzká, nicméně významná skupina politiků, jejichž názor koresponduje s vaším. S předáky agrární strany byste si velmi porozuměl.“

„Ale situace sudetských Němců řešena být musí, v tom se mnou přece souhlasíte?“

„Pane vyslanče,“ nasadil Beneš svůj oblíbený protektorský tón, který napovídal, že poučná přednáška bude dlouhá a protivný návštěvník bude po zásluze potrestán. „My samozřejmě považujeme za nutné dospět k nějakému modu vivendi s Německem a pěstovat dobré sousedské vztahy, ale dívejte se na to našima očima. Po 17 let je již v Ženevě i jinde ve světě uznáváno, že zacházení s menšinami je v Československu všeobecně na velmi dobré úrovni, že všechny podepsané smlouvy a dohody jsou dodržovány. Nevím, nakolik jste se ráčil informovat, ale u nás mají národnostní menšiny mnohem větší práva než například v Polsku, a dokonce než některé menšiny ve Velké Británii, nemluvě o situaci v koloniích. Sudetští Němci byli také v tomto státě poměrně spokojeni a jejich poměr k nám byl zcela uspokojivý, dokud se v Německu nedostal k moci nacionálně socialistický režim, konkrétně Adolf Hitler. Existuje mnoho dokladů o tom, že jsme se pokoušeli při každé příležitosti vytvořit dobré vztahy s Říší, přičemž jedinou naší podmínkou bylo to, že Československo zůstane v důvěrném spojení se západní Evropou. Bez nezávislosti malých zemí ve střední Evropě nebude zachován mír kdekoliv v Evropě a je iluzí myslet si opak. Pokud padne Československo, padne i Polsko a celý Balkán. Rovnováha sil bude porušena a doplatí na to především Francie a Británie. Vám by se líbilo, kdybychom přijali nadvládu Německa se vším všudy a stali se jeho otroky? Pak bychom totiž v nutně následující nějaké válce museli bojovat po boku pana Hitlera proti vám.“

„Celý svět se bojí, že zvolíte třetí možnost,“ upozornil vyslanec Newton. „Že se stanete dobrovolně otroky bolševického Ruska a půjdete proti celé Evropě po jeho boku.“

„To je neoprávněný názor,“ odsekl příkře Beneš. „Československé vztahy k Rusku jsou a vždycky zůstanou druhořadou záležitostí, závislou na stanovisku Francie a Velké Británie. Znáte znění naší smlouvy a její hlavní podmínku, totiž souhlas Francie. Kdyby se západní Evropa přestala o Rusko zajímat, přestalo by se rovněž zajímat Československo. Naše země bude vždy následovat politiku západní Evropy. Československo by vždy odmítlo být nástrojem ruské politiky. Toto byly

vždy nejvyšší zahraničně-politické zásady prezidenta Masaryka a jsou a zůstanou i mými zásadami. Československo by nemohlo být tím, co je, kdyby následovalo politiku Německa nebo Ruska. Co se týče vás a vaší politiky, mám nyní neblahý dojem, že vláda Jeho Veličenstva velmi silně inklinuje k podceňování potenciálu Ruska, ale to nemá vliv na předchozí prohlášení o politické orientaci Československa. Alfou a omegou mé politiky je zachování malých nezávislých států ve střední Evropě, neboť to je jedinou možnou protiváhou a kontrolou proti přílišnému vlivu Ruska v Evropě. Rusko je navíc účinnou protiváhou germánského tlaku zde, ale jen za té podmínky, že se jeho hranice nebudou dotýkat s hranicemi Říše, neboť to by vyvolalo velmi brzy celoevropský konflikt. Pokus vyloučit Rusko z Evropy by byl katastrofální, neboť to by vedlo pouze k jedinému protitahu, kdy by se Hitler domluvil se Stalinem proti zbytku Evropy. Sami nezastavíte ani Němce, ani Rusy. Potřebujete nás a potřebujete Rusko. Německo je vřed, který musí zůstat izolován, pak praskne a bude vyčištěn. Ale jak jsem řekl, československá politika zůstane vždy odvislá od politiky Francie a Británie.“

Když se vyslanec Newton posadil do dusného a sluncem rozpáleného automobilu, vzdychl si. Věděl přesně, co by musel prezidentu Benešovi říci, kdyby chtěl v rozhovoru pokračovat s veškerou upřímností. Muselo by to znít nějak takhle:

„Vážený pane prezidente, pokud vážně tvrdíte, že politika vašeho státu je závislá na politice Velké Británie, pak vás vyzýváme, abyste svůj národ odvedl co možno nejdále na Sibiř a uvolnil prostor pražské kotliny, neboť britská politika si nyní přeje nakrmit pana Hitlera natolik, aby se Německo stalo účinnou protiváhou Francii, a vehnat ho do konfliktu s Ruskem. Váš národ tomuto záměru překáží, a proto jsme vám vděční za vaši věrnost, která usnadní vaše zničení pokojnou cestou.“

12. KVĚTEN 1938 – VEJPRTY

Na schůzku s agentem A-54 se zpravodajci dostavili jako obvykle s předstihem, navíc v silném zastoupení. V konspirační vile byly předány informace o agitační a sabotážní protirepublikové kampani, která bude řízena z Německa. Byly to vskutku aktuální informace, protože kampaň měla být načasována tak, aby vyvrcholila těsně před sudetskými volbami, přesně za deset dnů, 22. května, proti-státním pučem henleinovců. A-54 předal příslušná hesla k jednotlivým fázím připravované akce, udal některá místa shromažďování ilegálně pašované výzbroje a výbušnin. Jako úder palicí působila jeho závěrečná informace o chystaném vpádu ozbrojené sudetoněmecké legie, právě organizované v Německu¹¹ za podpory omezeného počtu jednotek SS. Celá akce měla být řízena Heydrichem.

Informace byly později vyhodnoceny jako relevantní, neboť se do jisté míry doplňovaly s informacemi z jiných zdrojů. Poté byl agent odvezen služební tatroou nazpět do Vejprty. Zde jej kapitán Fryč předal vojákům XXII. strážního praporu, aby nenápadně převzali jeho ochranu při přechodu hranice. Pak sehrála roli náhoda: Jeden z přítomných strážníků při pohledu na agenta náhle prudce zamžikal, udiveně vykulil oči a nadechl se, zřejmě k tomu, aby agenta oslovil. Kapitán Fryč zareagoval neobyčejně bystře. Prudkým gestem ruky za agentovými zády na sebe přitáhl pozornost četníka a přiložil prst přes ústa. Četník pochopil a stáhl zpět nohu přichystanou k nakročení. Jeho obličej nabyl opět neutrálního výrazu. A-54 si zřejmě ničeho nevšiml.

Po odchodu agenta si Fryč okamžitě zavolal strážníka stranou.

„Vy toho muže znáte?“

„Myslel jsem, že ano,“ přiznal muž v uniformě, nyní poněkud zmateně. „Ale jistě. Nemohu se mýlit. Já pocházím z Mníšku u hranic a to byl Paul Thümmel z Neuhausenu, od nás blízko přes kopec. Jako kluci jsme chodívali společně

na třešně, nejprve sem do Čech, protože tady na jižních svazích uzrávaly dříve než u nich. Hranice byla tehdy nehlídaná. Pašoval se tudy cukr a tabák. Paul ho tu a tam přenášel také. To byla dvacátá léta. Jeho táta byl pekař a Paul hrával v tamním fotbalovém mužstvu.“

„Paul Thümmel!?“ užasl Fryč a pak sprostě zaklel. „Do p... No to je gól! Strážníku, musíte jet okamžitě se mnou do Prahy!“

KVĚTEN 1938 – HITLERŮV BOJ

V Hitlerově politickém programu, v knize *Main Kampf*, najdeme kupodivu jen velmi málo zmínek o Vůdcově touze útočit na východ. Zato zde každou chvíli narážíme na jasně deklarovaný úmysl utkat se znovu s Francií, dosáhnout satisfakce a oplatit Západu ponížení Německa z Versailles. Jakkoliv nacisté potřebovali devizy, podstatou jejich režimu a moci nad obyvatelstvem Říše nebyly peníze. Nacismus byl režimem ideovým, stál a padal s vírou v ideu vyšší hodnoty národa, rasy, celku. Právě na příkladu sousední Francie viděli nacisté nejlépe, že peníze jako vzývaná moc, jíž se masy klaní, působí rozkladným efektem, kdežto idea sjednocuje. Hitler a jeho muži dobře chápali, že sféra západních finančních a obchodních kruhů hodlá svět ovládnout právě prostřednictvím financí, půjček, úvěrů a dluhů a ideové režimy (Hitlerův a Stalinův) leží jako balvany na cestě k absolutní moci těchto nových budoucích pánů světa. Mezi Západem, Německem a Ruskem nemohlo nikdy dojít k trvalému míru, spolupráci či porozumění. Šlo totiž o naprosto rozdílné modly a odlišné druhy víry. To, jak Hitler sjednotil Němce a zapálil je pro věc, západní politiky a především finančníky vyděsilo. Náhle zde vyvstala společnost, ve které jejich moc nepůsobila. Tyto světy se musely utkat – a přežít mohl jen jeden. Šlo jen o to jak a kdy.

Není pochyb o tom, že Adolf Hitler toužil po válce. Nebyl snad přímo patologickým hromadným vrahem či „píjákem krve“, jak jej nazývali oponenti z řad vojenské i civilní opozice. Cítil, že síla nacionální ideje naroubovaná na původní kmenový strach z jiných kmenů může růst jen konfliktem se vším, co je cizí, neznámé, potenciálně nebezpečné. Budovat mírové nacionalistické Německo zkrátka nebylo trvale možné. Modla národní ideje musela být živena krví a obětí, vítězstvími a kořistí, posilovanou vírou. Hitler vtělil svou obavu z rozkladného vlivu moci peněz a obchodu do jednoduchého a srozumitelného obrazu zlovolného

Žida, představitele víry v takovou modlu a jejího služebníka. Všechny národy, které moci peněz podléhaly a nechaly se jí rozkládat zevnitř, považoval za méněcenné, neschopné vlastního národního života, infikované mocí zlého Žida. Nejprve však musel této infekce zbavit vlastní národ a učinit jej ideově čistým společenstvím víry, krve a oběti.

Velmi dobře si uvědomoval, že mladá německá generace, která se zrodila a vyrostla v atmosféře porážky, hospodářské krize a úpadku národa, potřebuje projít ohněm, aby se zocelila a získala sebevědomí. Hitler si byl také dobře vědom toho, že tento oheň musí být zakončen vítězstvím, nikoliv porážkou. Hodlal tento první očištný oheň a první vítězství realizovat právě nyní, v rámci svých agresivních tahů proti menším a slabším protivníkům. Při různých příležitostech se nechal několikrát slyšet, že nová Říše potřebuje jak mučedníky, tak také oběti posvěcené vítězstvím. Naproti tomu – z důvodu hrozící hospodářské katastrofy – nutně potřeboval válečnou kořist v podobě devizových a zlatých rezerv, průmyslových podniků a zbraní svých obětí. To jej vedlo k obezřetnému postupu a ke snaze dosáhnout svého politickými prostředky, diplomatickým nátlakem a vojenskou demonstrací bez přímého boje. Bez ustání se v něm svářela touha po očištném boji s uvědomělou nutností zajistit kořist bez války, dokud nebude Německo dostatečně silné.

Ani rakouský kancléř Schuschnigg nebyl v zásadě proti závislosti Rakouska na německé říši, ale představoval si cosi jako unii obou států. Byl myšlenkovým dědicem mnohonárodní monarchie a zajídal se mu nacionalismus jako takový. Jeho ideou byla monarchie, nadřazený řád ustavený Bohem skrze pomazaného panovníka, a sám také několikrát jednal s následníkem trůnu Otto von Habsburg-Lothringen o možnosti postupné přeměny Rakouska zpět k monarchii. Své referendum z března 1938 formuloval velmi nešťastně. Jedna z otázek referenda poskytovala možnost obvinit každého občana Rakouska, který by odpověděl „Ne“, z vlastizrady. Voliči měli na hlasovací lístky uvést také své jméno a adresu. Schuschnigg svévolně zvedl spodní věkovou hranici oprávněných voličů na 24 let, což mělo vyřadit všechny mladší ročníky, z jejichž řad se rekrutovali převážně přesvědčení proněmečtí nacisté. Volební lístky referenda měly být odevzdávány do rukou stranických funkcionářů, nikoliv do uren. Fakticky neexistovala možnost odpovědět záporně, neboť lístek s přeškrtnutým „Ano“ byl podle propozic počítán jako neplatný. Když po 10. dubnu 1938 uspořádali nacisté na území Rakouska nové referendum s otázkou, zda voliči uznávají Hitlera za svého Führera a zda souhlasí s připojením Rakouska k Říši, 99,08 % dospělých obyvatel Hitlera podpořilo, což překvapilo i samotné nacisty, neboť tomuto novému referendu nepředcházela žádná mimořádná nátlak či represe.

Generál Heinz Guderian byl Hitlerem pochválen, když navrhl 11. března vyzdobit tanky květinami a prapory. Také Seyss-Inquart, ultimativně vnučený prezidentu Miklasovi do jeho nové vlády (s úkolem pozvat vojsko Říše do Rakouska k obnovení ústavního pořádku), vyjádřil domněnku, že Rakousko by mělo být podstatou národně-socialistické, avšak po státoprávní stránce nezávislé. Hitler podepsal vykonávací rozkaz k invazi o několik hodin dříve, než se rakouský prezident Miklas rozhodl kapitulovat, rozpustit vládu a než do Berlína dorazil alibistický Seyss-Inquartův telegram¹² s pozváním německé branné moci. Byl tedy rozhodnut uskutečnit násilný akt v každém případě. Generálové Beck a Brauchitsch se v noci před invazí opakovaně pokoušeli zprostředkovat intervenci u Hitlera a ventilovali svůj strach ze světové války. Operační náčelník OKW generál Max von Viebahn se ráno po zprávách o překročení hranic vojsky Říše nervově zhroutil a zabarikádoval se ve své kanceláři. Byl ve funkci nahrazen generálem Alfredem Jodlem.

Německé vetřelce přivítaly již v Linci jásající davy veteránů ze světové války ověšených vyznamenáními. Hitlerův otevřený mercedes se stojícím a salutujícím Vůdcem musel co chvíli zpomalovat kvůli zácpě v ulicích. Kardinál Theodor Innitzer, vídeňský arcibiskup, telefonoval Hitlerovi žádost o to, aby směl nechat rozeznít všechny zvony rakouských kostelů a ozdobit je vlajkami s hákovým křížem. Teprve toto bombastické uvítání přesvědčilo Hitlera, aby využil příležitosti a definitivně Rakousko spojil s Říší bez výraznější formy autonomie. V tento den si sotva kdo z obyvatel Vídně uvědomoval, že jejich starobylá císařská metropole právě poklesla na úroveň pouhého provinčního města.

Tentokrát Hitler ještě svůj boj nedostal. Dostal však svoji nezbytnou hospodářskou kořist, rakouský zlatý poklad, zvětšenou mobilizační kádrovou základnu Wehrmachtu a dostal definitivně Duceho Itálii na svoji stranu.¹³ Zvolil výhody mírové anexe, ale nemohl si nepovšimnout, že bezprostředně ohrožené Československo se nezmohlo vůbec na nic. Náhle se dokonce zdálo, jako by se ti ukrutní husité za svými horami snažili ze všech sil úzkostlivě vyhovět všem německým přáním. Bohaté a morálně rozložené Československo se zkrátka jevilo jako nejvhodnější protivník pro zocelení Wehrmachtu očistným, ale téměř jistě vítězným bojem. Československo se mělo stát důkazem, že ve válce vítězí především a na prvním místě nezlomná vůle po vítězství, teprve potom zbraně, strategie a taktika. O tom musel Adolf Hitler přesvědčit své generály. Musel ukázat, že jejich malomyslnost a nízká sebedůvěra pramení právě z nedostatku vůle k vítězství, té vůle, kterou ve vrchovaté míře disponuje on sám, Führer. Proto ho potřebují a proto nebudou schopni zvítězit bez něho, i kdyby měli sebelepší zbraně.¹⁴

Československo bylo navíc ve světě vnímáno spíše jako francouzský protektorát a jeho porážkou bylo možno zasadit první válečnou ránu Francii. Československo

PŘEDEHRA

bylo umělým výtvořem konference ve Versailles z roku 1919, nemělo žádné historické tradice, kromě pochybných a stejně umělých návazností na kdysi existující české království a mohlo být zbytkem Evropy klidně postrádáno. Bylo navíc mnohonárodním útvarem a jeho porážkou mohla být zasazena první velká rána výsledkům konference ve Versailles.